

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
มีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยในการศึกษาเกี่ยวกับ (1.1) ค่านิยมและพฤติกรรม
นักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย รวมถึง (1.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย และ (1.3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง
ยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์มาพัฒนารูปแบบของ
การจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีและ
เขื่อนศรีนครินทร์ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี

(2) เพื่อหาข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

กรอบในการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยจากโครงการย่อยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

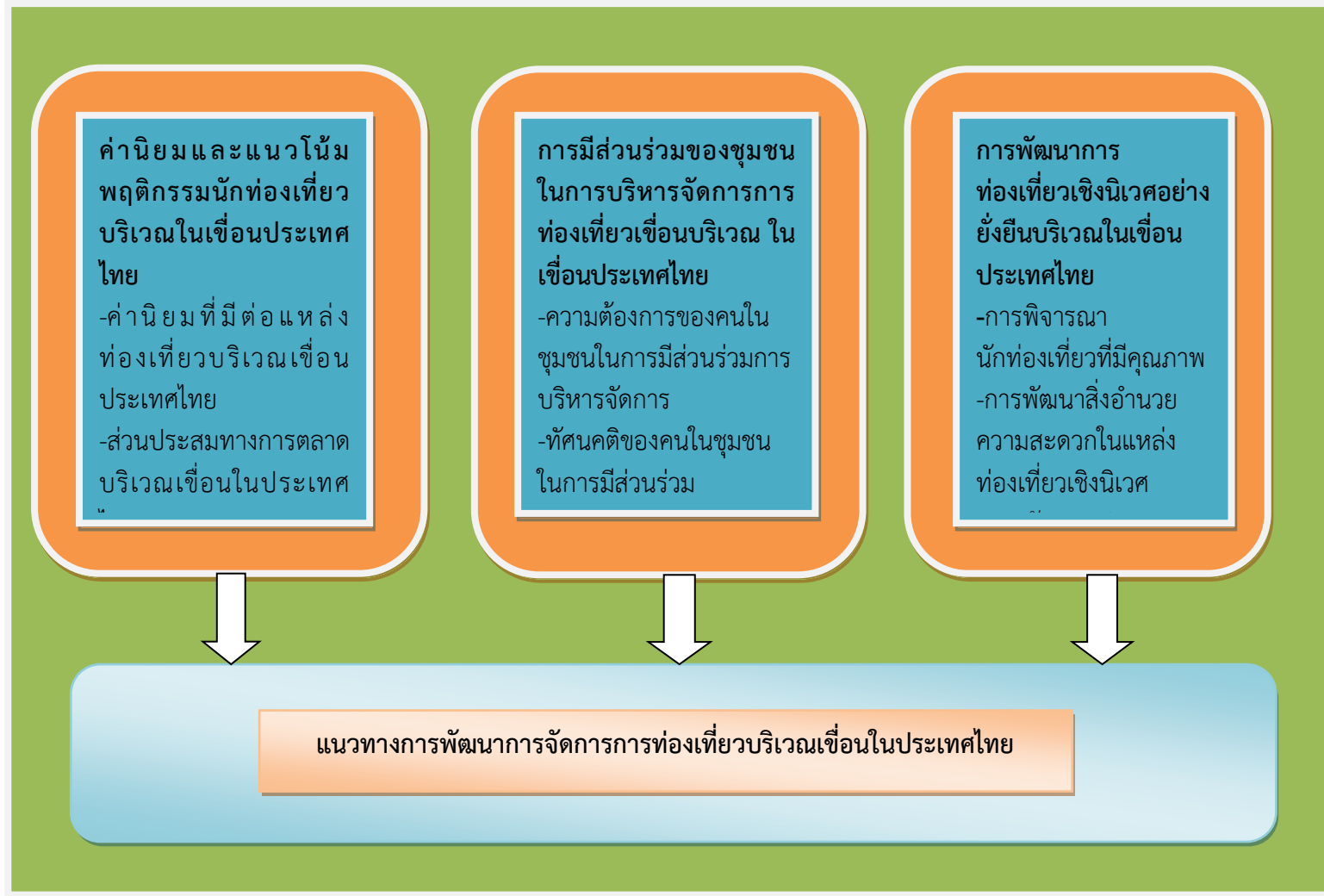
การวิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ทำ
การวิเคราะห์ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยว
เขื่อนในประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อการ
ท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ
การท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

ภาพที่ 4.1 กรอบการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	469	58.60
- ชาย	331	41.40
รวม	800	100.00
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 25 ปี	227	28.40
- 25 - 34 ปี	283	35.40
- 35 - 44 ปี	122	15.30
- 45 - 54 ปี	114	14.30
- 55 ปีขึ้นไป	54	6.80
รวม	800	100.00
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	363	45.40
- ปริญญาตรี	370	46.30
- สูงกว่าปริญญาตรี	67	8.40
รวม	800	100.00
4.อาชีพ		
- นักเรียน/ นักศึกษา	171	21.40
- พ่อบ้าน/แม่บ้าน	62	7.80
- ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	163	20.40
- พนักงาน/ ลูกจ้างเอกชน	228	28.50
- ธุรกิจส่วนตัว	138	17.30
- อื่นๆ เช่น เกษตรกร ข้าราชการบำนาญ ค้าขาย เจ้าของ ปั้มน้ำมัน พนักงานจ้างเหมา พนักงานราชการ พยาบาล แม่บ้าน รับจ้าง มัคคุเทศก์ ทำสวน เป็นต้น	38	4.80
รวม	800	100.00

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	236	29.50
- 17,500 - 19,999 บาท	237	29.60
- 20,000 - 34,999 บาท	62	7.80
- 35,000 - 49,999	142	17.80
- 50,000 บาทขึ้นไป	66	8.30
รวม	800	100.00
6. สถานภาพ		
- โสด	440	55.00
- สมรส/ อยู่ด้วยกัน	323	40.40
- หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	37	4.60
รวม	800	100.00

1.1. ด้านเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 469 คน คิดเป็นร้อยละ 58.60 และเพศชาย จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 ตามลำดับ

1.2. ด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่ในประเทศไทยส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาคือมีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 มีอายุระหว่าง 45 - 54 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และอายุระหว่าง 55 ปีขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ตามลำดับ

1.3. ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 และมีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ตามลำดับ

1.4. ด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีอาชีพ พนักงาน/ ลูกจ้างเอกชน จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 รองลงมาคือ อาชีพนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 อาชีพพ่อบ้าน/ แม่บ้าน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 และอาชีพอื่นๆ เช่น เกษตรกร ข้าราชการบำนาญ ค้าขาย เจ้าของปั๊มน้ำมัน พนักงานจ้างเหมา พนักงานราชการ พยาบาล แม่บ้าน รับจ้าง มัคคุเทศก์ ทำสวน เป็นต้น จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ

1.5. ด้านรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิอนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 17,499 บาท จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 รองลงมา รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 บาท จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 34,999 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 35,000 - 49,999 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 17,500 - 19,999 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 และตามลำดับ

1.6. ด้านสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิอนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 440 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมามีสถานภาพสมรส จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 และสถานภาพหม้าย/ อย่ำร้าง จำนวน 37 คิดเป็นร้อยละ 4.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิอนในประเทศไทย

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่าง

ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิอน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	อันดับ
ค่านิยมทางเศรษฐกิจ	4.32	0.50	ดีมาก	2
ค่านิยมทางสุนทรียภาพ	4.20	0.55	ดีมาก	4
ค่านิยมทางสังคม	4.40	0.47	ดีมาก	1
ค่านิยมทางศาสนา	4.28	0.52	ดีมาก	3
รวม	4.30	0.42	ดีมาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมต่อการท่องเที่ยวเชิอนในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.47) รองลงมาได้แก่ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.50) และค่านิยมทางศาสนา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) และค่านิยมทางสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.55)

ด้านค่านิยมทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสังคมต่อการท่องเที่ยวเชิอนในประเทศไทยในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิอนแล้วเกิดความประทับใจในทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิอนเป็นมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญของคนไทยที่ควรอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิอน ควรได้รับการปลูกฝังและการปกป้องรักษาสู่ลูกหลาน แหล่งท่องเที่ยวเชิอนสามารถท่องเที่ยวได้ในทุกเพศทุกวัย และแหล่งท่องเที่ยวเชิอนได้รับการชื่นชมจากสังคม เช่น เพื่อนและคนในครอบครัว และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามพบว่า “นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสธรรมชาติ บางคนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่บางคนไม่มี

ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวไทยที่มาจากเที่ยวซ้ำ เหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวซ้ำอีกคือ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติเหมาะแก่การพักผ่อนที่ไม่ต้องการการรบกวน ไม่มีระบบสัญญาณโทรศัพท์ นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมแบบเดิม เช่น กิจกรรมตกปลา กิจกรรมดูสัตว์ เช่น ลิง วัว กระตัง ช้าง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีความรักในธรรมชาติมีความใส่ใจในเรื่องของการรักษาความสะอาด เช่น หากนักท่องเที่ยวพบขยะในลำน้ำเค้าจะบอกให้คนขับเรือหยุดแล้วพวกเขาจะช่วยกันเก็บขยะ”

ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านเศรษฐกิจต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวเชื่อมโยงก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้ คือ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย การท่องเที่ยวเชื่อมโยงทำให้เกิดเงินหมุนเวียนท้องถิ่นและในประเทศ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงช่วยสนับสนุนให้คนไทยมีงานทำด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชนในเขื่อน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไป

ด้านค่านิยมทางศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านศาสนาต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย โดยคนต่างศาสนาสามารถท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งกัน การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีความเหมาะสมในทุกศาสนา คนในชุมชนปฏิบัติตนยอมรับนักท่องเที่ยวที่ดีได้ในทุกศาสนา กิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสมในทุกศาสนา ในข้อมีพื้นที่ในการประกอบพิธีเฉพาะทางศาสนา เช่น ห้องละหมาด เป็นต้น

ด้านค่านิยมทางสุนทรียภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบธรรมชาติบริเวณในเขื่อนซึ่งมีความพิเศษเฉพาะไม่เหมือนชาติใดในโลก นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบสถานที่พักผ่อนที่มีความผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบริเวณในเขื่อน นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบร้านอาหารบริเวณเขื่อนเพราะมีทิวทัศน์ที่สวยงาม และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้แสดงถึงศิลปะพื้นบ้านและเอกลักษณ์ท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามพบว่า “ลักษณะการท่องเที่ยวในบริเวณเขื่อนจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะมีลักษณะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีกิจกรรมการเดินศึกษาป่าธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ การท่องเที่ยวเดินไปในเขตอุทยาน การเดินป่าศึกษาธรรมชาติของน้ำตกแม่ห้วยขม้น กลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวน้ำตกห้วยแม่ขม้นและน้ำตกเอราวัณจะชอบการถ่ายรูป และนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมาในวันธรรมดา ไม่เดินทางมาช่วงเทศกาลและวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเดินทางมาแบบเงียบๆ มีกำลังจ่ายที่ค่อนข้างสูงและไม่ได้มาสร้างมลภาวะ”

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยว
ในเขื่อนประเทศไทย

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย ส่วนผสมทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	อันดับ
ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้าน ผลิตภัณฑ์	4.36	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
ด้านราคา	4.18	0.56	เห็นด้วย	4
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.07	0.61	เห็นด้วย	7
ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความ คิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย	4.28	0.52	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2
ด้านพันธมิตรทางธุรกิจและด้าน การมีส่วนร่วมทางธุรกิจและด้านการ ขายรวม	4.09	0.63	เห็นด้วย	6
ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว และด้านกระบวนการให้บริการ	4.17	0.54	เห็นด้วย	5
ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทางการ ท่องเที่ยวและด้านสภาพแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการ	4.22	0.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3
รวม	4.20	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

จากตาราง 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์ และด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.50) รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวและด้านสภาพแวดล้อมผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.59) รองลงมาได้แก่ ด้านราคา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56) ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.54) ด้านพันธมิตรทางธุรกิจและด้านการมีส่วนร่วมทางธุรกิจและด้านการขายรวม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.63) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.61)

ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ โดยแสดงความคิดเห็นว่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ทรงคุณค่ามายาวนาน ลักษณะโครงสร้างที่สะท้อนถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกวัย มีชื่อเสียงรู้จักไประดับชาติและนานาชาติ และป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย พบว่า การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านนิตยสารรายการนำเที่ยว สารคดีต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ การจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การจัดแสดงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในศูนย์ประชุมต่าง ๆ และการจัดแสดงสาธิตความเป็นอารยธรรมในอดีตและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทาง ด้านการท่องเที่ยว และด้านสภาพแวดล้อมผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีความสะอาด สถานประกอบการต่าง ๆ ร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีธรรมชาติที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น และมีห้องน้ำสะอาดเพียงพอต่อความต้องการ

ด้านราคา พบว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีความคุ้มค่าในการเข้าชมเมื่อเทียบกับแหล่งอื่น ๆ มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในด้านที่พัก มีความคุ้มค่าในด้านอาหาร และมีความสะดวกในวิธีการชำระเงิน

ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า ในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็วและข้อกำหนดของสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจนต่อการปฏิบัติ มีความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมในแต่ละครั้ง พนักงานให้บริการข้อมูลได้ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี

ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมทางธุรกิจ และด้านการขายรวม พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าที่ระลึกและของฝาก หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางอย่างเหมาะสม การจัดรวมสินค้าและบริการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม และนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าที่ระลึกและของฝาก

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ อยู่ใกล้เขื่อน มีระบบการขนส่งเข้าถึงสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวใช้เวลาเดินทางน้อยแต่สามารถท่องเที่ยวได้ครบทุกสถานที่ จำนวนห้องพักรวมมีจำนวนมากเพียงพอและจำนวนบริษัททัวร์มีจำนวนมากเพียงพอ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ความคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย	3.93	0.90	คาดหวังมาก
ภายหลังเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วมีความพึงพอใจ	4.06	0.82	พอใจมาก
ภายหลังจากเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วคิดว่าคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไป	4.07	0.80	คุ้มค่ามาก
ในอนาคตจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย	4.04	0.82	กลับมามาก
ในอนาคตถ้าค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเขื่อนมีราคาสูงขึ้นจะกลับมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย	3.97	0.89	กลับมามาก
ในอนาคตจะแนะนำให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย	3.95	0.95	แนะนำมาก

จากตาราง 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับสูงกว่าความคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. 0.90) ภายหลังเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วมีความพึงพอใจ อยู่ในพอใจมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. 0.82) ภายหลังจากเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วคิดว่าคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไปอยู่ในระดับคุ้มค่ามาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. 0.80) ในอนาคตจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับคุ้มค่ามาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. 0.82) ในอนาคตถ้าค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเขื่อนมีราคาสูงขึ้นจะกลับมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับกลับมามาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. 0.89) ในอนาคตจะแนะนำให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับแนะนำมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. 0.95)

1.2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขื่อนประเทศไทย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของคนในชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขื่อนประเทศไทย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตาราง 4.5 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	319	39.90
- ชาย	481	60.10
รวม	800	100.00
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 25 ปี	142	17.80
- 25 - 34 ปี	212	26.50
- 35 - 44 ปี	142	17.80
- 45 - 54 ปี	159	19.90
- 55 ปีขึ้นไป	145	18.10
รวม	800	100.00
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	556	69.50
- ปริญญาตรีขึ้นไป	244	30.50
รวม	800	100.00

ตาราง 4.5 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
- นักเรียน/ นักศึกษา	93	11.60
- พ่อบ้าน/แม่บ้าน/นักธุรกิจ	113	14.10
- ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	138	17.30
- พนักงาน/ ลูกจ้างเอกชน	184	23.00
- ธุรกิจส่วนตัว	169	21.10
- อื่นๆ เช่น เกษตรกร รับจ้าง ทำสวน จ้าง เหมารัฐบาล พนักงานของรัฐ พนักงาน เทศบาล	103	12.90
รวม	800	100.00
5. รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	336	42.00
- 17,500 - 19,999 บาท	254	31.80
- 20,000 - 34,999 บาท	58	7.20
- 35,000 บาทขึ้นไป	92	11.50
รวม	800	100.00
6. สถานภาพ		
- โสด	252	31.50
- สมรส	461	57.60
- หม้าย/ หย่าร้าง	87	10.90
รวม	800	100.00

จากตาราง 4.5 แสดงลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ด้านเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 481 คนคิดเป็นร้อยละ 60.10 และเพศชาย จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 ตามลำดับ

2. ด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมาคืออายุ 45 - 54 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 มีอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 มีอายุต่ำกว่า 25 ปีและอายุระหว่าง 35 - 44 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 ตามลำดับ

3. ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 556 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 ตามลำดับ

4. ด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพพนักงาน/ ลูกจ้าง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 และมีอาชีพ

ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 มีอาชีพพ่อบ้าน/ แม่บ้านนักธุรกิจ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 มีอาชีพอื่นๆ เช่น เกษตรกร ทำสวน รับจ้าง เป็นต้น จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และมีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ตามลำดับ

5. ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 17,499 บาท จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,000 - 34,999 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 35,000 บาทขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 17,500 - 19,999 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 ตามลำดับ

6. ด้านสถานภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส/ อยู่ด้วยกัน จำนวน 461 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 และสถานภาพหม้าย/ อย่ำร้าง/ แยกกันอยู่ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของคนในชุมชน

ตาราง 4.6 ความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ

ความต้องการของคนในชุมชน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าด้านต่างๆ เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน ศูนย์สินค้า (OTOP) เป็นต้น	3.96	0.84	เห็นด้วย
2. ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดทำสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น	3.91	0.84	เห็นด้วย
3. ความต้องการการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นที่รู้จักทั่วทุกพื้นที่เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว	4.09	0.74	เห็นด้วย
4. การเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ เช่น การเพิ่มมูลค่าสินค้าอาหาร การเพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น	3.68	0.99	เห็นด้วย
5. การก่อสร้างถนนเศรษฐกิจเพื่อเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร/ การท่องเที่ยว	3.78	1.05	เห็นด้วย
6. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สมบูรณ์ครบวงจร	4.03	0.81	เห็นด้วย
7. ก่อสร้างตลาดชุมชนเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ	3.95	0.75	เห็นด้วย
8. ส่งเสริมการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว	4.05	0.77	เห็นด้วย
9. ต้องการให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ	4.06	0.79	เห็นด้วย
ด้านความต้องการของคนในชุมชนโดยรวม	3.94	0.63	เห็นด้วย

จากตาราง 4.6 พบว่า ส่วนใหญ่คนในชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องความต้องการการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นที่รู้จักทั่วทุกพื้นที่เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอยู่ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.74) ความต้องการให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.79) การส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.77) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สมบูรณ์ครบวงจร ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.81) การจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าด้านต่างๆ เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน ศูนย์สินค้า (OTOP) เป็นต้น ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.84) การก่อสร้างตลาดชุมชนเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.81) ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดทำสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.84) การก่อสร้างถนนเศรษฐกิจเพื่อเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าทางเกษตร/การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.05) การเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ เช่น การเพิ่มมูลค่าอาหาร การเพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.99) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังคำสัมภาษณ์ (DamRach_2-8 “ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นบริเวณโดยรอบของเขื่อนรัชชประภาที่มีความต้องการในด้านการพัฒนาถนน การติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่าง การปรับปรุงอาคารที่ประชุมของหมู่บ้าน การจัดซื้อเครื่องจักรปิด เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ให้เป็นของหมู่บ้านเพื่อให้ชุมชนได้ใช้กัน” คำสัมภาษณ์ DamRach_2-9 “ในฐานะเป็นผู้ประกอบการทางเรือ อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐหรือว่าสถาบันทางการศึกษามาจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศ การสนทนาภาษาต่างประเทศ อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น” คำสัมภาษณ์ DamSri_2-9 “การปรับปรุงท่าเทียบเรือให้ได้มาตรฐาน เพราะปัจจุบันในฤดูน้ำลงเรือจะเข้าจอดที่ท่าเรือไม่ได้ ผลคือทั้งเรือและแพที่บริการนักท่องเที่ยวจะไปแออัดกันแน่น ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปในอุทยานแห่งชาติลำบาก เพราะบริเวณท่าเทียบเรือของน้ำตกเอราวัณจะเป็นจุดรวมตัวของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก การเข้าอุทยานลำบากเพราะท่าเทียบเรือไม่ได้มาตรฐาน ขอให้ทางอุทยานแห่งชาติจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงท่าเทียบเรือในบริเวณอุทยานแห่งชาติให้ได้มาตรฐาน” และคำสัมภาษณ์ DamSri_2-10 “มีบางหมู่บ้านบอกว่าอยากจะทำเรื่องส่งเสริมการตลาด ทางอุทยานแห่งชาติจะเน้นเรื่องรูปแบบกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จริงๆ และการจัดการเรื่องที่ดินทำกินของชาวบ้าน”

ซึ่งจากการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินการวางแผน การติดตามผล และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาต่อแหล่งชุมชนแต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์แบบและยังมีจุดรวมที่ยังไม่ลงตัวทั้งของฝ่ายภาครัฐภาคเอกชนและชุมชนจึงต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป (ดังคำสัมภาษณ์ DamSri_2-8 “การสำรวจความต้องการของคนในชุมชนว่าทางอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์และอุทยานแห่งชาติเอราวัณจะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลสำรวจความต้องการของชุมชน โดยที่ผ่านมามีทางอุทยานแห่งชาติต้องการพัฒนาหรือปรับปรุงพื้นที่ของอุทยานทางอุทยานแห่งชาติจะต้องมีการสอบถามชาวบ้านในพื้นที่เกี่ยวกับเรื่อง

ผลกระทบที่ประชาชนในพื้นที่จะได้รับ ตัวอย่างเช่น การปรับปรุงพื้นร้านค้าให้เป็นคอนกรีตทางอุทยานแห่งชาติจะต้องสอบถามชาวบ้านหรือประชาชนในพื้นที่ก่อนว่าเห็นด้วยไหมกับการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในบริเวณอุทยาน การดำเนินการสอบถามความเห็นของชาวบ้านหรือประชาชนท้องถิ่นจะเป็นการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติ ปัญหานี้การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดไม่ได้สำรวจเองแต่จะขอข้อมูลจากภาคเอกชนเพราะภาคเอกชนจะสัมผัสกับนักท่องเที่ยวโดยตรงมากกว่า แต่จากการท่องเที่ยวและกีฬาได้ลงพื้นที่จริงๆ บางทีภาคเอกชนรับรู้ปัญหาอีกระดับหนึ่ง แต่ส่วนในชุมชนปัญหาของเค้าจะเป็นอีกแบบหนึ่งคะ (ซึ่งปัญหาของเค้ากับปัญหาของผู้ประกอบการค่อนข้างจะแตกต่างกัน) เพราะผู้ประกอบการจะเป็นปัญหาทางด้านธุรกิจ แต่ชุมชนบางที่ต้องการในสิ่งที่ขัดแย้งกับนายทุนที่มาลงทุนอยู่ กลุ่มเอกชนยังมีพลังที่จะขับเคลื่อนนำสิ่งมาทดแทนได้ แต่ประชาชนพื้นที่จริงๆ เค้าไม่มีความรู้พอ ไม่เก่งที่จะเขียนเป็นโครงการเพื่อขอความช่วยเหลือได้ ความต้องการของชุมชน ถ้าชุมชนมีความต้องการฝึกอบรมอะไรก็แล้วแต่ก็เสนอผ่านขึ้นมาที่ อบต. อบต.ก็จะให้ข้อมูลไปกับทางอำเภอ โดยที่ผ่านมาทางการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยังไม่เคยลงไปฟังปัญหาด้วยตัวเองเพราะส่วนใหญ่ชุมชนถ้าต้องการจริงๆ ก็ต้องขึ้นมาเอง เช่น ห้วยกระเจา เค้าก็เอาเรื่องของเค้าขึ้นมา ไม่ใช่เราไม่รับฟังชุมชน แต่ชุมชนเองอาจไม่รู้ว่าช่องทางอย่างไร ถ้าชุมชนเชิญเราไปก็ไปทุกที่ เราเองก็ไม่รู้หรือกว่าเค้าต้องการความช่วยเหลือ ที่เคยไปถามชุมชนแต่ปัญหาชุมชนไม่ใช่เรื่องท่องเที่ยวจะเป็นเรื่องสาธารณสุขไปไหน”)

จากการสรุปข้อมูลในเชิงคุณภาพพบว่าประชาชนท้องถิ่นมีความต้องการดังต่อไปนี้

1. ประชาชนมีความต้องการในด้านการพัฒนาท่าจอดเรือให้ได้มาตรฐาน (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_11 “สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรพัฒนาเพื่อช่วยป้องกันอันตรายให้กับนักท่องเที่ยวคือ การปรับปรุงท่าเทียบเรือให้ได้มาตรฐาน เพราะปัจจุบันในฤดูน้ำลงเรือจะเข้าจอดที่ท่าเรือไม่ได้ ผลคือทั้งเรือและแพที่บริการนักท่องเที่ยวจะไปแออัดกันแน่น ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปในอุทยานแห่งชาติลำบาก เพราะบริเวณท่าเทียบเรือของน้ำตกเอราวัณจะเป็นจุดรวมตัวของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก การเข้าอุทยานลำบากเพราะท่าเทียบเรือไม่ได้มาตรฐาน ขอให้ทางอุทยานแห่งชาติจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงท่าเทียบเรือในบริเวณอุทยานแห่งชาติให้ได้มาตรฐาน”)

2. ประชาชนมีความต้องการในด้านการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_12 “มีบางหมู่บ้านบอกว่าอยากจะทำ เราก็จะทำเป็นโคตีไลน์เป็นแนวทางไว้ให้แบบนี้...ก็มีอยู่หลายๆ จุดที่กำลังดำเนินการอยู่ อย่างเรื่องการส่งเสริมการตลาด ทางอุทยานแห่งชาติจะเน้นเรื่องรูปแบบกลุ่ม สหกรณ์ เพื่อให้ได้จริงๆ เราจะไม่ให้ตกไปอยู่กับคนแค่กลุ่มๆ นึง อยากให้ได้กับชาวบ้านจริงๆ อย่างกลุ่มที่เค้ามีกำลัง เค้าจะพยายามยึดตรงนี้ได้ ก็จะกลายเป็นว่าคนส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์เลย แต่คนกลุ่มเล็กๆ นี้จะได้ประโยชน์แทน เราอยากจะทำให้เป็นลักษณะรูปแบบ สหกรณ์ ของหมู่บ้านแล้วเงินจะได้เข้ามาในหมู่บ้าน

3. ประชาชนมีความต้องการในด้านการจัดตั้งกลุ่มกรรมการหมู่บ้านเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ดินทำกิน (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_12 “ความต้องการของคนในชุมชนให้ทางอุทยานแห่งชาติหรือรัฐบาลมีการบริหารจัดการในเรื่องที่ดินทำกินครับ เรื่องท่องเที่ยวมันเป็นระดับรองลงมาถ้าชาวบ้านมีที่เป็นของตัวเอง เค้าจะมีความรู้สึกว่าจะทำอะไรเองก็ได้ไม่ต้องคอยกังวล ถ้าเค้ามี

ที่ดินแล้ว เรื่องอื่นๆ เคื่อก็จะค่อยมาคุยกัน ที่มีปัญหา ชัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ก็เป็นเรื่องที่ดินทำกินเป็น เรื่องหลักๆ เลย มีนายทุนเข้ามาเยอะลงทุนแต่ว่าในพื้นที่เรามีการจัดการเรื่องที่ดินทำกิน การวาง ตาม มติกรม. 30 มิ.ย. 41 คือเราวางบล็อกไว้ก่อน 1. ป้องกันการขยายเพิ่ม 2. การเปลี่ยนมือ แล้วเราจะเช็ค คว้าซื้อนี้เป็นของใคร กลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อความเข้มแข็งนี้ เป็นการเลือกจากชาวบ้าน เลือกกันเองในชุมชน ส่วนใหญ่ เราเข้าประชุมหมู่บ้าน เราจะให้ชาวบ้านเลือก เป็นลักษณะคณะกรรมการ ดูแล มีผู้นำ ให้ ชาวบ้านโหวตเลือกกันมา จะผ่านแต่ละเรื่องจนดำเนินการได้เป็นรูปแบบของการจัดเก็บหรือการ ท่องเที่ยวต่างๆ รายได้ของหมู่บ้านนี้จะต้องผ่าน มติของที่ประชุมในหมู่บ้าน มีการวางกฎ กติกา เพราะการมีส่วนร่วม - การกระทำอะไรต่างๆ ต้องไม่ขัดกับกฎหมายของอุทยาน การร่างกฎ ระเบียบ ต่างๆ ข้อปฏิบัติ ต้องไม่ขัดกัน ต้องอิงกฎหมายอุทยานเป็นหลัก แล้วเวลาทำอะไรก็ต้องผ่านมติ คณะกรรมการของหมู่บ้าน โดยตั้งเป็นศูนย์ขึ้นมาเพื่อระดมความคิดโหวตขึ้นมา เราจะมีแนวทาง ปฏิบัติว่าต้องทำอะไรบ้าง และทำอะไรได้บ้าง ก็ให้เค้าเป็นคนร่างเอง อย่างบ้านที่ 1 กับบ้านที่ 2 อาจจะไม่เหมือนกัน กฎ ระเบียบ ปฏิบัติจะไม่เหมือนกัน แต่เราจะมีแค่ว่า ห้ามขัดกับกฎหมายของ อุทยาน ว่าให้เค้าได้แค่ไหน เค้าควรทำแค่ไหน หากประชาชนต้องการพัฒนาชุมชน ทางกลุ่ม คณะกรรมการเค้าจะทำหนังสือ ส่งขึ้นมาเป็นลำดับขั้น ทางอุทยานก็พิจารณาว่าแค่ไหน แล้วต้องมา ประชุมใหญ่ร่วมกันอีกที คือ แต่ละหมู่บ้าน 1 , 2 , 3 , 4 นี้ ก็จะมาประชุมร่วมกัน แล้วแนวทางปฏิบัติ จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะเป็นสิบ หรือยี่สิบหมู่บ้านก็แล้วแต่ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เรื่อง ที่ชาวบ้านต้องการคือ จะมีเรื่องการใช้ประโยชน์ใช้สอย ในเขตพื้นที่หมู่บ้านของเค้าเอง เค้าจะดูแลเอง อย่างเรื่อง เก็บหน่อไม้ ให้คนในหมู่บ้านหาได้ก็เดือน การที่จะหาได้จะต้อง 1. ทำบัตรนะ เสียคนละ 15 - 20 บาท แล้วเข้ากองกลางไว้ อย่างคนนอกให้หาไหม ถ้าให้หาแล้วต้องเก็บยังไง ถ้าไม่ให้หาแล้วต้อง ทำอย่างไร โดยให้เค้าเป็นคนดูแลจัดการพื้นที่ทรัพยากรบ้านเค้าเอง ควรจะบริหารจัดการยังไง โดยที่ เราเป็นพี่เลี้ยงว่า เราจะไม่ยุ่ง แต่เราจะบอกเป็นแนวทาง คือ จะให้เค้าคิดเอง (ให้เค้าวางแผนและ รักษาของเค้าเอง) ถ้าเค้ามีกำลังเข้มแข็งพอในระดับหนึ่ง ตอนไหนที่เค้ามีศักยภาพพอที่จะเปิดเป็น แหล่งท่องเที่ยวได้ หรือไม่อะไรที่พอจะนำเสนอในหมู่บ้านของเค้า เค้าจะเขียนแผน จุดเด่นในหมู่บ้าน เค้าเอง แล้วจะทำอะไรได้บ้าง เราก็จะสนับสนุนการท่องเที่ยว ถ้านักท่องเที่ยวเกิดความต้องการ เราก็ จะส่งเค้าไปหาผู้นำ ส่วนรายได้ก็ว่ากันไป (ให้เค้าเป็นคนจัดการแต่เราเป็นคนดูแลความเรียบร้อย เฉยๆ) ชุมชนตั้งเวทีขึ้นมาเอง เราก็ไปช่วยดูแล เราไม่ได้จัดตั้งเวที เราเป็นเพียงพี่เลี้ยง ถ้าเราบังคับเค้า จะไม่ทำ จึงให้เค้าปฏิบัติเอง การให้ชุมชนเค้าคิดกันเองยาก ต้องใช้เวลานาน ต้องคุย ทำความเข้าใจ เพราะมันจะมีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่กับชาวบ้านอยู่แล้ว เรื่องพื้นที่ทำกิน ก็จะต้องมาคุยกันว่าเอา อย่งไร ถ้าทำอย่างนี้ได้ไหม แบบแลกกัน ต่างคนต่างได้ ส่วนใหญ่ทุกเดือนหมู่บ้านก็จะมีการประชุม กันอยู่แล้ว เสร็จแล้วเราจะนัดใหญ่ครั้งนึงว่า วันนี้คณะอุทยานเอาคณะกรรมการตั้งในหมู่บ้านมา รวมกันอีกที แล้วเราจะเรียกประชุมรวมชี้แจงแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกันเลยครับ เพราะศักยภาพใน แต่ละหมู่บ้านจะไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นหมู่บ้านจะคิดอย่างนี้ก็เป็นสิทธิ์ของเค้า แต่ต้องอยู่ภายใต้ กฎหมายของอุทยาน การทำให้เหมือนกันทุกหมู่บ้านส่วนใหญ่รูปแบบ ก็จะมีเรื่องการใช้สอยพื้นที่ พื้นดินทำกินที่มีปัญหาเหมือนกัน คือ เราจะวงไว้เลยว่าตรงนี้ของใคร แล้วห้ามรุกรณะ แล้วเราก็มารู้เรื่องอื่นว่า ป่าใช้สอยหมู่บ้านเอาแค่ไหน วงไว้ให้ ให้หาหน่อไม้ เห็ด ได้บริเวณนี้ละ ถ้าเกินจากตรงนี้ ถ้าเจ้าหน้าที่ เจอจับนะ อะไรแบบนี้ ซึ่งเค้าก็จะบอกต่อกันไป เรายึดตามกฎหมายระเบียบของอุทยาน คนที่จะใช้พื้นที่ตรง

นั่นก็ต้องผ่าน คณะกรรมการว่าสามารถใช้พื้นที่ตรงนั้นได้แค่ไหน ไม่ใช่ไปตัดไม้เป็นต้นๆ ก็ไม่ได้ อย่างนั้นถือว่าผิดกฎหมาย หาหน่อไม้ หาของป่าเล็กๆ น้อยๆ พอได้ เพื่อยังชีพเท่านั้นไม่ใช่การค้าณะครับ อย่างการค้าเราใช้มากไปก็ไม่ถึงลูกหลานเค้า กรรมการที่จัดตั้งขึ้นมาส่วนใหญ่ชุมชนนี้จะเป็นคนเลือกขึ้นมาเอง อุทยานจะรับทราบเองว่า ถ้าเกิดมีปัญหาอะไรเราก็ไปจัดการที่มบริหารหมู่บ้านนั้นกลุ่มที่รับเลือกตั้งมาจะเป็นคนทีในหมู่บ้านนั้นเชื่อถือ”)

4. ประชาชนมีความต้องการในด้านการให้หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาจัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนท้องถิ่น (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamRach_10 “อย่างในฐานะเป็นตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐหรือว่าสถาบันทางการศึกษามาจัดอบรมด้านการสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบร่วมกัน” และคำให้สัมภาษณ์ DamRach_13 อย่างในฐานะเป็นผู้ประกอบการทางเรือ อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐหรือว่าสถาบันทางการศึกษามาจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศ การสนทนาภาษาต่างประเทศ อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น”)

5. ประชาชนมีความต้องการในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamRach_12 “ประชาชนท้องถิ่นบริเวณโดยรอบของเขื่อนรัชชประภาที่มีความต้องการในด้าน การพัฒนาถนน การติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่าง การปรับปรุงอาคารที่ประชุมของหมู่บ้าน การจัดซื้อกล่องวงจรปิด เต้นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ให้เป็นของหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนได้ยืมใช้กัน”)

6. ความต้องการด้านการจำกัดจำนวนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamRach_17 “หน่วยงานของรัฐคือเทศบาลตำบลบ้านเขี้ยวหลานต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ในความเป็นจริง เขื่อนเป็นอ่างเก็บน้ำที่ดูแลและรับผิดชอบโดยอุทยานแห่งชาติเขาสก ดังนั้นการเข้าไปของชุมชนกับกลุ่มที่เป็นกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวอย่างแพที่พัก เรือโดยสาร จะมีการจำกัดในจำนวนการเพิ่มของขนาดธุรกิจ ถ้ามีการพัฒนาจำนวนของธุรกิจท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอาจมีปัญหาเรื่องภาวะล้นการตลาดหรือจำนวนแพที่พักนักท่องเที่ยวมีมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว แล้วชุมชนจะได้ประโยชน์อะไรจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและมีการจับจ่ายใช้สอยผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับคือ ผลประโยชน์ที่เป็นรายได้จากจากภาคการเกษตร ยกตัวอย่างประชาชนท้องถิ่นที่มีสวนกล้วย สวนมะละกอ หรือการประกอบการค้าอย่างอื่น สามารถนำผลผลิตที่ตัวเองมีอยู่มาเป็นสินค้าที่ขายให้กับนักท่องเที่ยวได้”)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 4.7 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการจัดการพื้นที่	4.04	0.51	เห็นด้วย
2. ด้านการปกป้องรักษา	4.01	0.55	เห็นด้วย
3. ด้านการใช้	4.04	0.55	เห็นด้วย
4. ด้านการให้ความรู้	4.09	0.57	เห็นด้วย
ด้านทัศนคติของคนในชุมชนโดยรวม	4.05	0.46	เห็นด้วย

จากตาราง 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการให้ความรู้สูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.57) ซึ่งพบว่าประชาชนแสดงทัศนคติเห็นด้วยที่หน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ภายในชุมชนในลักษณะการฝึกอบรมและการสาธิต ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70) มีการจัดทำเป็นคู่มือ ขั้นตอนในการปฏิบัติในส่วนต่างๆ ให้กับประชาชน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.70) มีการให้ความรู้ภายในชุมชน เช่น คนในชุมชนจัดประชุม โต๊ะกลม ร่วมปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.66) และมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุก่อนให้ความรู้ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.67)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้ ด้านการให้ความรู้กับชุมชนของเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสกทางหน่วยงานของภาครัฐจะมีการนำข้อมูลของชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน แล้วดำเนินการหาสาเหตุเกิดจากอะไร แล้วนำสาเหตุที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยการนัดประชุมและร่วมปรึกษาหาแนวทางซึ่งทางภาคปฏิบัติก็มีปัญหาเกิดขึ้นบ้าง และแก้ปัญหาได้บางเรื่อง เช่น เรื่องการจัดการขยะ เรื่องสิ่งแวดล้อม และเรื่องการแข่งขันไม่ให้จับปลาในช่วงวางไข่ หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ชมรมมัคคุเทศก์ มีการมาให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน ในลักษณะของการอบรม การบรรยาย ซึ่งหัวข้อที่นำมาให้ความรู้จะเป็นการให้ความรู้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร ความสะอาด และกฎหมายต่างๆ ที่ควรรู้ในแหล่งพื้นที่ แต่ทางชุมชนก็มีความต้องการอบรมหัวข้อที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว คือ การอบรม ด้านภาษา การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน

ส่วนของอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี มีการนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุ จะเป็นส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับทราบปัญหาของชุมชน โดยการเคลื่อนที่ลงพื้นที่ไปยังชุมชนแต่ละชุมชนในจังหวัด เรียกว่าจังหวัดเคลื่อนที่ แต่สาเหตุที่พบจะเป็นในเรื่องของสาธารณูปโภคพื้นฐาน การให้ความรู้ภายในชุมชนโดยทางฝ่ายอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์จะลงพื้นที่ในการประชุม 2 รอบ โดย รอบที่ 1 ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายอุทยานแห่งชาติจะไปประชุมในพื้นที่ชุมชน รอบที่ 2 จะเชิญตัวแทนของชุมชนมามีส่วนร่วมในการประชุม โดยมีองค์การอิสระ คือภาคส่วนเอกชนเข้ามาร่วมประชุม ปรัชญาหรือและประสบการณ์และการให้ความรู้ต่อกัน

หน่วยงานภายนอกที่มาให้ความรู้ภายในชุมชนจะเป็นทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันเทคนิคและอาชีวศึกษา ในลักษณะรูปแบบของการอบรม สาธิต และการบรรยาย โดยให้ความรู้กับชุมชนในหัวข้อเรื่อง การทำผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น อบรมการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อบรมผู้ประกอบการสปา อบรมในเรื่องของการบริการ และการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่า การทำฝาย เป็นต้น

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการจัดการพื้นที่ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.51) ซึ่งประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนคติที่เห็นด้วยกับมีการรวมกลุ่มประชาชนโดยการส่งหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครอบครัวมาประชุม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.66) มีการระดมความคิดให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.60) มีการจัดทำแผนผังพื้นที่ชุมชน เช่น ควบคุมความสูงอาคาร ขนาดแปลงที่ดิน การติดตั้งป้ายโฆษณา การสร้างพื้นที่สาธารณะขนาดเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การรื้อฟื้นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.72) มีการแจ้งความต้องการจากชุมชนไปสู่ภาครัฐบาล เรื่องการบุกรุกพื้นที่ภาคเอกชน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.70) มีหน่วยงานภาครัฐอาศัยเวทีชุมชนในการสอบถามความคิดเห็นในการจัดการพื้นที่ในเขื่อน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.87)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้การจัดการพื้นที่ โดยด้านการจัดการพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาชนมีการมีการดำเนินการจัดการรวมกลุ่มกันแต่ละชุมชน แต่ละตำบลแต่ยังไม่มีคามเข้มแข็งไม่เพียงพอ เนื่องจากในเรื่องของงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ และเกิดช่องว่างระหว่างความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันของชุมชนและหน่วยงานของกรมอุทยานในบางส่วน แต่ทางหน่วยงานภาครัฐและเอกชนก็ได้มีการติดต่อประสานงานมาอย่างต่อเนื่องของชุมชนเพื่อมาปรึกษาหารือ มาช่วยระดมความคิดต่อกันกับประชาชนในชุมชนให้มีการพัฒนาชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยทั้งทางภาครัฐและชุมชนช่วยกันเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลของชุมชนจากรัฐบาลไปชุมชนและชุมชนไปยังรัฐบาล เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นร่วมกันทั้งมีการระดมความคิดในการดำเนินการจัดทำแผนผังพื้นที่ชุมชนให้มีประโยชน์ในการใช้พื้นที่ต่อกันอีกด้วย แต่ก็ต้องอาศัยและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการพร้อมทั้งงบประมาณในการจัดสรรมาให้ได้อย่างลงตัว เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนและยังต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ แต่ในทางภาคการปฏิบัติค่อนข้างเป็นเรื่องยากพอสมควรอยู่ที่จะให้ประชาชนทั้งหลายมารวมกลุ่มกันเพื่อมาระดมความคิดจึงต้องส่งตัวแทนของแต่ละตำบล อำเภอในท้องถิ่นที่ทางชุมชน ได้คัดเลือกไว้แล้วมาเป็นตัวแทนในการประชุมกับภาครัฐเพื่อเสนอหาแนวทางใน

การให้การพัฒนาชุมชนต่อไป และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างอยู่รอด

แต่ในส่วนของการจัดการพื้นที่ในชุมชนของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดกาญจนบุรี ประชาชนมีการมีการดำเนินการจัดการรวมกลุ่มกันแต่ละชุมชนในการประชุม โดยประชาชนในชุมชนจะดำเนินการเลือกตัวแทนที่มีความไว้วางใจและน่าเชื่อถือได้เป็นตัวแทนให้เป็นคณะกรรมการของหมู่บ้านในการดูแล และเป็นผู้นำของหมู่บ้าน โดยจะมีการวางกฎ กติกา ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบและปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมายของกรมอุทยาน กลุ่มตัวแทนที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการในหมู่บ้านจะเป็นศูนย์กลางในการระดมความคิดให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันเข้าร่วมกิจกรรมและมีการพัฒนาชุมชนให้เกิดขึ้น แต่จะไม่มีการจัดตั้งเวทีชุมชนขึ้นมา เพราะทางฝ่ายหน่วยงานรัฐจะดำเนินการเปรียบเสมือนพี่เลี้ยง คอยให้แนวทางและเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารจากทางภาครัฐบาลไปยังชุมชน และจากชุมชนไปยังภาครัฐบาล โดยให้ทั้งสองฝ่ายสามารถดำเนินการเป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกัน ทางในเรื่องของการเคารพกฎ กติกา ระเบียบต่างที่ทางกรมอุทยานกำหนดและทางกลุ่มตัวแทนในชุมชนก็สามารถนำข่าวสารที่ได้ไปแจ้งยังชุมชนเพื่อให้รับรู้และปฏิบัติตาม

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการปกป้องรักษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.55) ซึ่งประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนคติที่เห็นด้วยกับมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งพื้นที่ในเขื่อนกับประชาชน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.64) มีการเข้าร่วมวางแผนในการกำหนดมาตรการในการป้องกันและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเขื่อน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.66) มีกรรมการในการตรวจสอบการจัดการพื้นที่ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.67) มีกลุ่มผู้นำที่ให้การสนับสนุนให้ชุมชนมีการปฏิบัติตามแผนการปกป้องพื้นที่ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.65) และมีการรับเงินสนับสนุนให้ชุมชนมีการปฏิบัติตามแผนปกป้องพื้นที่ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.65)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้ ด้านการปกป้องรักษาแหล่งพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดสุราษฎร์ธานีทุกหน่วยงานทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ประกอบการแพที่พัก ผู้ประกอบการชมรมเรือ และประชาชนในชุมชนในท้องถิ่นต่างก็ต้องมีความร่วมมือต่อการปกป้องรักษาแหล่งพื้นที่ในท้องถิ่นการทำมาหากินของตนเอง โดยจะให้ข้อมูลที่มีความสำคัญของแหล่งพื้นที่ในเขื่อนรัชชประภาให้กับประชาชนได้รับรู้ ถึงแม้ว่าประชาชนในชุมชนจะเป็นคนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่แต่ก็มีบางส่วนที่เป็นคนนอกพื้นที่ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่มาดำรงชีพในท้องถิ่นแห่งนี้ เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลได้อย่างแท้จริงและมีการปฏิบัติในการปกป้องรักษาพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง จากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งของอุทยาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการแพที่พัก ผู้ประกอบการชมรมเรือ ได้เข้ามาให้ข้อมูลของสำคัญของแหล่งพื้นที่ให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ลงพื้นที่ในชุมชน มีทั้งประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมตามโรงเรียน เช่น ค่ายลลูกเสือ การจัดกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น ให้กับเยาวชนได้รู้จักอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งทางประชาชนและเยาวชนในชุมชนก็มีเสียงตอบรับเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นมาโดยตลอดทุกๆปี ส่วนวิธีการ

ดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกร การทำสวน อยางพารา การทำสวนปาล์ม มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ในด้านของการปกป้องรักษาแหล่งพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัด กาญจนบุรีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้ให้ข้อมูลความสำคัญ ของแหล่งพื้นที่ในเขื่อนกับประชาชน โดยการให้ผู้นำท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ที่มีการประชุมและมีการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ เรื่อง เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการบุกรุก การครอบครองที่ดินและผู้นำในท้องถิ่นก็จะ ไปกระจายข่าวสารให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้และขอความร่วมมือให้มีส่วนร่วมการปฏิบัติการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จากการทำมีตัวแทนที่ได้รับความไว้วางใจของประชาชนในชุมชน คือ ผู้นำ ท้องถิ่น ในการเข้าร่วมประชุมในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ก็ไปประชาสัมพันธ์กับประชาชนใน ชุมชนให้รับรู้และให้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของเขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ เป็นอย่างดีในระดับนี้ การได้รับเงินสนับสนุนในการปกป้องพื้นที่ในเขื่อนอุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ ก็มีผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณอยู่ และก็มีขององค์กรภาคเอกชนมาบ้าง แต่มีเป็นจำนวนน้อยไม่ ค่อยเยอะ และการสนับสนุนงบประมาณก็ไม่ได้ให้มาทั้งหมดดูเป็นแต่ละกรณี ส่วนของชุมชนก็อาจจะ เป็นส่วนขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มา ช่วยดูแลตรงส่วนนี้อีกที่ ส่วนวิธีการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จะทำ การเกษตรเป็นพืชเชิงเดี่ยว และเก็บของป่า มีมาช่วงหลังมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวเป็นแบบ ธุรกิจส่วนตัวเป็นบางส่วน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีการสนับสนุน ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมการ ปกป้องพื้นที่ ซึ่งทางชุมชนก็ให้ความร่วมมือและเคารพต่อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยาน เป็นอย่างดี

ด้านการปกป้องรักษา หน่วยงานของรัฐบาลควรให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นโดยผ่านการ จัดกิจกรรมต่างๆ (ดังคำสัมภาษณ์ DamRach_2-29 “หน่วยงานราชการควรให้ความรู้โดยผ่านการจัด กิจกรรม เช่น การปลูกป่า กิจกรรมกำจัดขยะมูลฝอย กิจกรรมบวชป่าบวชต้นไม้”)

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการใช้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.55) โดยประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนคติที่เห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่าง ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.64) มีมาตรการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และได้ใช้ ประโยชน์ไปพร้อมกัน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.68) มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังพฤติกรรมใช้ทรัพยากรของ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.64) มีการจัดกลุ่มตรวจสอบ ผู้ประกอบการและประชาชนต่างๆ ที่ทำให้เกิดของเสียในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.77) และมีระบบ หมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ใหม่ เช่น ต้นไม้ใหญ่ ต้นไม้ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.99) ซึ่ง สอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

ด้านการใช้ แหล่งพื้นที่ของเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐใน ส่วนอุทยานแห่งชาติเขาสกจะเป็นผู้ดูแลควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะมีการ แบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตคุ้มครอง เขตให้ศึกษาวิจัย เขตนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมท่องเที่ยว และเขตการบริการ โดยจะนำกฎหมายและข้อบังคับมาใช้ในการควบคุมทรัพยากรแต่ละพื้นที่ ส่วน ของการวางระบบมาตรการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและใช้ประโยชน์

ไปด้วยกันนั้น ก่อนอื่นประชาชนในชุมชนได้อาศัยอยู่พื้นที่นี้มาก่อนในการดำรงชีวิตและมีอาชีพเป็นเกษตรกรกรรมเป็นส่วนใหญ่ พอมาระยะหลังก็เริ่มมีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดการสร้างรายได้อีกหนึ่งทางหนึ่งให้กับประชาชนในพื้นที่จนกลายเป็นรายได้จากการการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก แต่ก็ต้องมีการปรับระบบ มาตรการ กฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับได้และให้มีส่วนร่วมในการร่วมกันอนุรักษ์พื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสภาพแวดล้อม โดยมีกฎหมาย ข้อบังคับ นำเข้ามาใช้แต่ต้องเป็นที่ยอมรับและเคารพกฎกติกาต่างๆ ด้วย เรื่องของการนาระบบหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ถ้าเป็นในส่วนของระบบรีไซเคิลจะไม่มี เนื่องจากทางกรมอุทยานห้ามนำขวด พลาสติก โฟม เข้ามาในส่วนของอุทยาน แต่ก็ยังคง มีปัญหาอยู่ในส่วนของข้อห้ามดังกล่าวเพราะยังมีแอบลักลอบนำเข้าไปในอุทยานทำให้ไม่สามารถตรวจตราได้ยากเนื่องจากพื้นที่ในอุทยานเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่แต่กำลังเจ้าหน้าที่ในการดูแลมีน้อยจึงต้องอาศัยความร่วมมือทั้งของผู้ประกอบการในการดูแลและฝ่ายของทางเทศบาลในการดูแลเรื่องของขยะ การกำจัดขยะที่ถูกวิธี ด้านดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบผู้ประกอบการที่ทำให้เกิดของเสียในแหล่งพื้นที่ โดยทางชมรมเรือเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบกันเอง ซึ่งในส่วนของเทศบาลจะไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจสอบตรงจุดนี้

แหล่งพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ได้มีการควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ โดยการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นของชุมชน อีกส่วนหนึ่งเป็นของป่า มีการกำหนดให้เป็นไปอย่างชัดเจนและมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ เช่น ห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ เป็นต้น มีการจัดวางระบบมาตรการให้ประชาชน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ไปพร้อมๆ กัน เช่น กรณีการใช้ไม้ในป่าคือ ให้ประชาชนช่วยดูแลเรื่องพื้นที่ ในการหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ใหม่ยังไม่ค่อยจะมีก็จากการแปรสภาพจากเศษอาหารนำมาทำเป็นปุ๋ย เป็นสารชีวภาพ ดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดของเสียในแหล่งพื้นที่ โดยทางชุมชนจะดำเนินการตรวจสอบกันเอง เพราะมีกฎของสมาคมชาวแพ ชาวเรือ และในภายภาคหน้าคาดว่าจะการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมีนโยบายที่จะหามาตรการเข้าไปตรวจสอบและพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากมีเสียงเรียกร้องจากชาวบ้านและนักท่องเที่ยวมาบ้าง ที่ในแม่น้ำเกิดน้ำเน่า บริเวณที่ไปสร้างแพ ในการมีส่วนร่วมกันหามาตรการในการประหยัดพลังงานในพื้นที่ในชุมชนจะไม่มี เพราะบางหมู่บ้านใช้ sola cell ดังคำให้สัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการให้ความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว บริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ตาราง 4.8 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	2.52	0.97	น้อย
2. ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณูปโภคที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน	2.60	0.98	ปานกลาง
3. ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ	2.44	1.00	น้อย
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโดยรวม	2.52	0.88	น้อย

จากตาราง 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเรื่องชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณูปโภคที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 0.98) รองลงมาชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.97) และชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงคุณภาพดังนี้

1. การจัดทำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว (เช่นตั้งคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-11 “การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเพื่อการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนว่าถ้านักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเที่ยวจะต้องค้นหาข้อมูลด้านที่พัก ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติและเขื่อน ซึ่งจะมีเว็บไซต์สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งข้อกำหนดต่างๆ ของทางอุทยานแห่งชาติ ในส่วนของการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดได้กำลังจัดทำเรื่องการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว การเดินทางมาเที่ยวเขื่อนและการท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติและความปลอดภัยโดยจะเป็นข้อมูลบนเว็บไซต์และแผ่นพับโดยจะมีการใส่ข้อมูลของข้อบังคับเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะท่องเที่ยว ส่วนทางเว็บไซต์ของอุทยานแห่งชาติจะมีเรื่องการจองที่พักผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีกฎระเบียบต่างๆ ระบุไว้ เช่น การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว ระเบียบการปิดเปิดไฟฟ้าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทางการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอยากให้ทางผู้ประกอบการธุรกิจที่พักและการท่องเที่ยวรวมตัวกันเพื่อรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับที่พัก

และทางการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว การปรับปรุงเว็บไซต์จะไม่ค่อยได้ปรับปรุงจะทำเมื่อมีกิจกรรมใหม่ๆ เข้ามา และดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-12 เรื่องของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เราจะไปทำกิจกรรมอะไร เราจะให้เค้าดูว่าในหมู่บ้านเค้ามีตรงไหนบ้างที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้บ้าง พอที่จะ support นักท่องเที่ยวได้บ้าง เราก็จะไปดูว่าพอจะได้ไหม ถ้ามันได้ เราก็จะบอกว่าตรงนี้ควรจะทำอะไรได้บ้าง ที่สามารถจะดึงเงินจากกระเป๋านักท่องเที่ยวให้เค้าได้บ้าง”)

2. การจัดบริการเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวขณะเดินทางท่องเที่ยว (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-12 “เรื่องของการไปอบรมเรื่องการเป็นวิทยากร ภูเก็ต บรรยายควรทำอย่างไรบ้าง ทางอุทยานแห่งชาติได้จัดวิทยากรลงไปบรรยายและก็เป็นพี่เลี้ยง ถ้าอย่างเจ้าหน้าที่เราไม่มีความสามารถมากพอ เราก็จะเชิญหน่วยงานข้างเคียง หรือผู้ที่มีความสามารถ ไม่ว่าจะอาจารย์ วิทยากร เราก็เชิญมา ทางอุทยานแห่งชาตินี้มีการให้ข้อมูลกับชุมชนอย่างต่อเนื่องครับ ส่วนใหญ่จะเข้าประชุมร่วมกัน ถ้าเราไม่ได้ติดราชการอะไรนะ โดยชาวบ้านให้ความร่วมมือที่ดีก็ระดับหนึ่งครับ ก็ให้การต้อนรับดี มีการแย่งบ้างทุกหมู่บ้าน เราจะเอาคนส่วนใหญ่ก่อน เรามีเหตุมีผลครับ ส่วนใหญ่คุณพวกนี้จะหาเหตุผลขึ้นมาหักล้างกัน ซึ่งเราต้องใช้จิตวิทยาค่อนข้างสูง ถ้าเราเอาเค้าเป็นพวกเราได้ก็ถือว่าเป็นการป้องกัน นอกจากผู้ปฏิบัติกับชาวบ้านแล้ว ยังมีทีมบริหารระดับบนของทางหน่วยงานด้วย ถ้านโยบายไม่เป็นอันเดียว (ยาก) เรื่องเงินงบประมาณสนับสนุนมาลงในพื้นที่นี้ น้อยครับ ก็จะมีองค์กรอิสระบ้าง มาช่วยบ้างนิดๆหน่อยๆ อย่างหมู่บ้านที่เค้ามีปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน โดนจับบ่อย เรื่องสัตว์ป่ามากวนบ้าง ก็พยายามเข้าไปให้รู้ว่าเราไปช่วยเค้าจริงๆ นะ จริงใจไม่ได้ไปหลอกลวง”)

3. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-12 “ถ้าในเรื่องของการส่งเสริมการตลาดให้นักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวอุทยานเพิ่มมากขึ้น ถ้ากรณีเรื่องอย่างนี้ ทางท้องถิ่น อบต. น่าจะมีแผนของเค้าอยู่ แต่ต้องขึ้นอยู่กับชุมชนว่า เค้าเข้มแข็งแค่ไหน มีศักยภาพแค่ไหน เราก็แนะนำเค้าว่า อย่างกรณีที่นักท่องเที่ยววิ่งผ่านไปผ่านมา ก็ให้ตั้งเป็นกลุ่มสื่อก็จะเป็นอย่างไรบ้าง แต่เราก็ไม่รู้ว่าจะได้แค่ไหน ถ้าในด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน เราเคยพาเค้าไปดูงานในเรื่องการแปรรูปแบบสินค้า ให้มันดูมีมูลค่ามากขึ้น ส่วนใหญ่ชุมชนจะสนใจเรื่องของการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่า ถ้าในเรื่องของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การก่อสร้าง ถนน เส้นทางเศรษฐกิจ การเกษตร ส่วนใหญ่ชาวบ้านเค้าก็อยากได้ทั้งนั้น เค้าจะได้สะดวก แต่เค้ามองอีกมุมหนึ่งว่าจะส่งผลในพื้นที่บ้าน อย่างเรามองว่าถ้าทำผลกระทบจะเกิดมหาดศาลเลย ส่วนการจัดสร้างตลาดชุมชนก็พยายามทำอยู่ แต่เห็นว่ายังไม่ค่อยเดินกันสักเท่าไร (ที่เอาสินค้ามาลงขาย) ยังไม่เห็นเกิด ตอนนี้ก็พยายามสร้างสหกรณ์ชุมชน แต่ละหมู่บ้าน ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าไร เข้าใจว่า น่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์หรือการไม่ลงตัวกัน และก็การให้ความร่วมมือในชุมชน ต่างคนก็อยากจะทำเอง ความเห็นไม่ตรงกัน (พอมองเป็นเงินแล้วคนจะมองไปอีกมุมหนึ่ง) ในรูปแบบการจัดการสหกรณ์มันเป็นอย่างนี้ คนที่เข้ามาทำ หรือคนที่ถือหุ้นเฉยๆ ก็จะมีมองว่าทำไมต้องเหนื่อยคนเดียว มุมมองของชาวบ้านเค้าจะมองอย่างนั้น (ผมถึงบอกว่าถ้าชุมชนไม่เข้มแข็งก็เดินไม่ได้หรอก) และความเข้าใจของชาวบ้าน เรื่องระบบสหกรณ์ เค้ายังไม่เข้าใจดีพอ และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอง ก็จะไม่ค่อยเข้ามาในท้องที่เท่าไร (ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่งเสริมการเกษตรเองก็น้อย) ทาง อบต.เองก็พยายามเรื่องตรงนี้อยู่เหมือนกัน”)

4. การให้ความร่วมมือในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-14 การจัดทำโครงการเพื่อการจัดการพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชน ว่าถ้าเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐต้องการมาตรฐานแพที่พักนักท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยและยั่งยืน โดยการทำโซนนิ่งและกำหนดแพพักหรือการขออนุญาตปลูกสร้างแพพักโดยให้ อบต. เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการเรื่องแพที่พักนักท่องเที่ยว โดยท่านนายอำเภอจะมีคำสั่งเป็นกฎหมายท้องถิ่นของเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ เพื่อเป็นกฎหมายปฏิบัติร่วมกันในผู้ประกอบการแพที่พักนักท่องเที่ยว หน่วยงานภาคเอกชน หากมีมาตรฐานแพที่พักนักท่องเที่ยวแล้วจะได้ประโยชน์อะไร ซึ่งผู้ประกอบการมี 3 ระดับด้วยกัน ระดับล่าง ระดับกลาง sme และระดับบน ที่เป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในเรื่องเงินทุน การจัดการ เราจะทำอะไรให้ผู้ประกอบการระดับล่าง ระดับกลาง sme เข้ามาทำได้ ซึ่งทั้งหมดต้องใช้เวลา ก็คือถ้าเค้าทำมาตรฐานแพพักได้แล้ว เราจะผลักดันให้เค้าเปลี่ยนสินทรัพย์ให้เป็นทุนได้อย่างไร มีการจูงใจเค้าอย่างไร เพื่อทำให้ผู้ประกอบการได้ประโยชน์ไปด้วย อีกข้อหนึ่งคือ การซื้อของจาก Supplier ในปริมาณมากๆ อย่างเราซื้อเสื้อชูชีพ ถังดับเพลิง ถังดักไขมัน เราซื้อกันในนามอำเภอศรีสวัสดิ์นี้ ซื้อกันในปริมาณมากๆ ราคามันก็ถูกลง ชาวบ้านที่เค้ามีแพ 1 - 2 หลัง เค้าก็สามารถซื้อของถูก ก็เป็นการจูงใจให้เขามาร่วมกับเรา ถ้าเราทำอย่างนี้ได้แล้ว ผู้ประกอบการที่เค้าลงทุนไปแล้ว ภาครัฐจะช่วยเค้าอย่างไร ก็จะมองไปที่เรื่องการส่งเสริมการตลาด เช่น อำเภอศรีสวัสดิ์เรา มีท่องเที่ยวที่มีการออกบูชเกี่ยวกับท่องเที่ยวอย่างของราชภัฏที่ท่านมี เครือข่ายราชภัฏเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างใหญ่ มีทุกจังหวัด ท่านอาจจะลิงก์เว็บไซต์ของอำเภอเราเข้าไปในเว็บไซต์ของท่าน เว็บไซต์อย่างการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการตลาด เราจะลงให้กับผู้ประกอบการแพที่พักที่ได้มาตรฐานแล้วเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าผู้ประกอบการใดที่ไม่ได้รับมาตรฐาน ถ้าเค้าอยากจะทำการตลาดทางช่องนี้ เค้าก็ต้องพัฒนาพวกเค้าให้ได้รับมาตรฐานการรับรองจากกรมเจ้าท่า อันนี้ก็เป็นจูงใจ ทำให้ผู้ประกอบการต้องลงทุนเพิ่มขึ้น มีรายได้มากขึ้น ก็คิดว่าเป็นการทำให้เค้าได้รับประโยชน์เป็นหน่วยงานที่ 2 หน่วยงานสุดท้ายคือทางอำเภอศรีสวัสดิ์เองที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวปลอดภัย มีแพพักมาตรฐานมากกว่า 70% ตามสโลแกนที่นายอำเภอมี ไว้ว่า ท่องเที่ยวปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมการจัดการที่ดี ทางอำเภอก็สามารถที่จะให้ ททท. ช่วยกันโปรโมท ความมั่นใจของนักท่องเที่ยวก็จะมากขึ้น เพราะว่าสโลแกนตรงนี้ ผมเห็นว่าดีด้วย ที่ว่า แพพักของรีสอร์ทใดได้มาตรฐานแล้ว เราจะมีสโลแกนติดไว้ให้เลยว่าแพนี้ได้รับมาตรฐานแล้ว และแพที่ได้รับมาตรฐานดังกล่าวก็สามารถเข้าเว็บไซต์ของ ททท. ของอำเภอ ของราชภัฏ ก็ได้ด้วย เพราะฉะนั้นการทำงานนี้ ผมเห็นว่าต้องมีคือภาครัฐ ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว อันนี้คือสิ่งที่อยากให้ทุกหน่วยงานได้ช่วยกันทำ”)

5. การให้ความร่วมมือในด้านการอำนวยความสะดวกด้านการบริการนักท่องเที่ยว (เช่นดังคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-12 “ที่น้ำตกผาสุวรรณค์ ก็มีทั้งหมด 7 ชั้น เมื่อประมาณ 2 ปี ที่รายการ Navigator แนะนำด้วยเมื่อก่อนเส้นทางเข้าด้วย off road อย่างเดียว ก็มีรายการนี้เข้ามาเปิดเรื่องการเดินทางมาเที่ยว น้ำตกผาตาด น้ำตกผาสุวรรณค์ ซึ่งระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ก็เดินเท้าเข้าไป ก็เป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่เพิ่มทั้งรายได้ของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ตรงนั้น แล้วก็ก็เป็นชาวบ้านที่เป็นพื้นที่ลูกหาบ

เข้าไป การเดินเที่ยวชมน้ำตกผาสวรรค์ ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผจญภัยชนิดหนึ่ง ถ้าเป็นการท่องเที่ยวทางน้ำ เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่เรา ไม่ค่อยจะเพียงพอ แต่ว่าศักยภาพก็พอ ในเรื่องของการล่องเรือ ชมวิวทิวทัศน์บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ หรือไม่ก็เป็นช่วงที่ นกยูงผสมพันธุ์ก็สามารถเที่ยวชมจนกยูงได้ ช่วงฤดูหนาว ตอนนี้อะไรก็สานกับทางแพ ทางชาวบ้านที่มีที่พักอยู่แล้ว เราก็ประสานงาน พยายามดึงกลุ่มแพเข้ามามีส่วนร่วมและการจัดการร่วมกัน ให้เค้ามีรายได้ด้วย”) แต่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนรัชชประภาไม่ปรากฏความร่วมมือของประชาชนท้องถิ่นกับหน่วยงานต่างๆ (เช่นตั้งคำให้สัมภาษณ์ DamRach_2-10 “การจัดการการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่เขื่อนรัชชประภาและอุทยานแห่งชาติเขาสะแกกรังไม่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ต่างคนต่างทำ ทางสำนักงานเขื่อนก็ให้บริการเรื่องที่พักบนเขื่อน ส่วนที่พักประเภทแพที่พักในบริเวณเขื่อนก็จะเป็นผู้ประกอบการภาคเอกชนกับอุทยานแห่งชาติ ถ้าเป็นเรือบริการนักท่องเที่ยวก็จะเป็นประชาชนท้องถิ่นที่มีเรือโดยจะมีเทศบาลตำบลเขื่อนลานเป็นผู้ดูแลจัดระเบียบคิวโดยสาร”)

6. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านการอบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อใช้ในการบริการการท่องเที่ยว (เช่นตั้งคำให้สัมภาษณ์ DamSri_2-12 “ชุมชนมีส่วนร่วมครับ คือทางอุทยานมีการจัดการ เรียกว่า อนุรักษ์อย่างโครงการมีส่วนร่วมด้วยกัน ก็คือ มีการอบรมแต่ยังไม่ก้าวไปถึงขั้นที่ว่า นำกลุ่มที่ฝึกเป็นไกด์ ฝึกบรรยาย แต่จะเดินทางไปด้วยกัน เพราะมีโครงการร่วมกัน มีฝึกอบรมว่าต้องทำอะไร มีการสำรวจศักยภาพในท้องที่ ที่ว่าหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์มีอะไรบ้าง แล้วก็ทำโครงการ โดยมีทางอุทยานจะเป็นที่เลี้ยง ถ้ามีศักยภาพพอเราก็จะป้อนนักท่องเที่ยวเขาไปโดยให้ชาวบ้านหรือคนในพื้นที่เป็นคนบรรยายคือให้เค้าอนุรักษ์ หวงแหนสิ่งที่ควรเก็บไว้ เพื่อให้บุคคลอื่นๆ เข้ามาศึกษาเรียนรู้”)

1.3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณเขื่อน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว
 ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ท่านชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติประจำท้องถิ่นที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์	4.13	1.00	มาก	1
2. ท่านชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.02	0.92	มาก	2
3. ท่านชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการสำรวจศึกษาและเรียนรู้เพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว	3.84	1.03	มาก	3
4. ท่านมีความรู้และความเข้าใจลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว	3.70	0.97	มาก	4
รวม	3.92	0.98	มาก	

จากตารางที่ 4.10 แสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.92$, SD = 0.98) พบว่า อันดับหนึ่ง ชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติประจำท้องถิ่นที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$, SD = 1.00) อันดับสอง ชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$, SD = 0.92) และอันดับสาม ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการสำรวจ ศึกษาและเรียนรู้เพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$, SD = 1.03) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้ ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่บริเวณรอบเขื่อนสามารถแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 2 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก สัตว์ป่า พันธุ์ไม้ป่า ถ้ำ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิตชนเผ่า ศาสนสถานทางพุทธศาสนา แหล่งโบราณสถาน การประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น (ดังคำสัมภาษณ์ DamSri_1-1 “ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น น้ำตกผาตาด น้ำตกผาสวรรค์ซึ่ง น้ำตกผาตาดและน้ำตกผาสวรรค์ น้ำตกที่นักท่องเที่ยวนิยมส่วนใหญ่คือ น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น เพราะว่ามีจุดชมวิวทัศนียภาพที่สวยงามมองเห็นวิวทิวทัศน์ของทะเลสาบเขื่อนศรีนครินทร์ ส่วนน้ำตกผาตาดจะเป็นน้ำตกที่ตั้งอยู่อีกฝั่งของทางอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ทางด้านฝั่งตะวันตก จะอยู่ใกล้กับทุ่งลาดหินลาดประมาณ 6 กิโลเมตร น้ำตกผาตาดเป็นน้ำตกหินปูนชั้นเดียวที่มีขนาดใหญ่มีฉายาว่าเป็น ทีลอซูแห่งกาญจนบุรี”) และ (ดังคำสัมภาษณ์ DamRach_1-1 “ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่เขื่อนรัชชประภาจะแบ่งเป็น 2 ส่วนส่วนแรกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนบกที่จะประกอบด้วย

ศาลาประชาภิรมย์ ที่เป็นจุดชมวิวของเขื่อนและสนามกอล์ฟสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกับเล่นกอล์ฟ ส่วนที่สองจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณในอ่างเก็บน้ำ ประกอบด้วยอุทยานหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของเขื่อนรัชชประภา กิจกรรมการท่องเที่ยวก็จะเป็นกิจกรรมส่องสัตว์กับเดินป่า ชม น้ำตกและเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำประกายรัง ถ้ำทะเล น้ำตกบางหอยในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก กิจกรรมการดำน้ำ ล่องแพ พายเรือในบริเวณเขื่อน”)

โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะรูปแบบกิจกรรมการสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการล่องเรือ กิจกรรมการส่องสัตว์ กิจกรรมการดูนก กิจกรรมเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่า กิจกรรมศึกษาแหล่ง ภาพเขียนยุคก่อนประวัติศาสตร์ (ตั้งคำสัมภาษณ์ DamSri_1-15 “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่บริเวณเขื่อนศรีนครินทร์ว่ามีลักษณะจุดเด่นในพื้นที่ศรีสวัสดิ์นี้เรื่องระบบนิเวศ ภาพเขียนศรีสวัสดิ์ ตั้งอยู่ที่อำเภศรีสวัสดิ์ เป็นภาพเขียนอายุประมาณ 3,000 ปี ลักษณะการเดินทางไปเที่ยวชมคือการขับรถขึ้นไปและต้องปีนขึ้นไปเป็นทางธรรมชาติ นอกจากนี้จะมีถ้ำถ้ำกุ่ม ที่มีพระพุทธรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านจะเรียกว่า หินหัวช้างจะต้องกลั้นหายใจแล้วลอดผ่านก้ออิฐฐาน การไปล่องเรือชมธรรมชาติในเขตพื้นที่ศรีสวัสดิ์ที่มีลักษณะเป็นป่าและชมวิถีหมู่บ้านประมงซึ่งในหมู่บ้านนี้จะนำปลาจากเขื่อนขึ้นมาจำหน่ายหรืออาจจะเลี้ยงปลาด้วยบางส่วน และมีการเพาะพันธุ์ปลาเพื่อจำหน่าย นอกจากนี้การท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนจะมีชนเผ่า เช่น เผ่ากะเหรี่ยง สัมผัสวิถีชีวิตชนเผ่า ชม การละเล่น”) และ (ตั้งคำสัมภาษณ์ DamRach_1-8 “รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่เขื่อนรัชชประภาว่าเป็นลักษณะที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับแหล่งธรรมชาติแบบใกล้ชิดโดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวดังนี้ กิจกรรมตกปลา กิจกรรมล่องเรือ กิจกรรมชมนก กิจกรรมดำน้ำ กิจกรรมการเดินป่าชมดอกบัวผุดและศึกษาพันธุ์ไม้ป่าหายาก กิจกรรมเพื่อการศึกษาและชมสัตว์ป่า เช่น วัว กระตัง ช้าง นกเงือก”)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพประกอบไปด้วย

1. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว
2. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว
3. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว

ด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ท่านมีการศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนออกเดินทาง	3.76	1.00	มาก	3
2. ท่านมีการศึกษาข้อมูลด้านกฎระเบียบและแนวปฏิบัติตัวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.70	0.96	มาก	5
3. ท่านมีการศึกษาข้อมูลด้านเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.70	0.98	มาก	6
4. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.79	0.95	มาก	2
5. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.71	0.97	มาก	4
6. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระบบการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.66	1.07	มาก	9
7. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.70	1.04	มาก	7
8. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.54	1.06	มาก	12
9. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ดำรงชีพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ภาชนะบรรจุอาหาร อุปกรณ์ประกอบอาหาร	3.64	1.11	มาก	10
10. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว ที่จะไม่ไปรบกวนการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การใช้แสง	3.69	1.04	มาก	8
11. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทสบู่อะคริลิกและยาสระผมในแหล่งน้ำธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.51	1.09	มาก	13
12. ท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ป้องกันแมลงกัดต่อยที่ไม่มีผลต่อการทำลายระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตในแหล่งท่องเที่ยว	3.57	1.07	มาก	11
13. ท่านมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว	3.96	0.96	มาก	1
รวม	3.69	1.02	มาก	

จากตารางที่ 4.10 แสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 1.02$) พบว่า อันดับหนึ่งนักท่องเที่ยวมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.96$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.95$) และอันดับสามนักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนออกเดินทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 1.00$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ นักท่องเที่ยวควรมีการเตรียมตัวในเรื่องข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลด้านที่พัก ข้อมูลด้านร้านอาหาร ข้อมูลด้านเส้นทางคมนาคม ข้อมูลด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลด้านลักษณะภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ การจัดเตรียมอุปกรณ์ยังชีพในการท่องเที่ยว การเตรียมตัวด้านสุขภาพ ความรู้ในเรื่องของกฎระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยว การศึกษาเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว และ การศึกษาถึงลักษณะของพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว (ตั้งคำสัมภาษณ์ DamSri_1-20 “ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวก็ต้องรู้ว่าเวลาเข้าไปในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ต้องปฏิบัติตัวอย่างไร สิ่งแรกคือก็ต้องทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ก่อน ไม่ส่งเสียง ไม่นำสิ่งแปลกปลอม หรือไปทำลายให้ธรรมชาติตรงนั้นเสียหาย คือ เราต้องเก็บไว้ให้คนรุ่นหลังดู คือการอนุรักษ์นี้ไม่ใช่การห้าม แต่จะอย่างไรให้อยู่ยาวนานที่สุด ใช้ได้แต่ควรจะใช้อย่างไร หรือว่าสิ่งนี้ควรที่จะเก็บไว้ให้ดู ส่วนใหญ่ทางอุทยานแห่งชาติจะมีป้ายสื่อความหมายเป็นจุดๆ ไปถึงเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อห้ามต่างๆ อย่างเรื่องน้ำตกของที่นี่ ก็จะมีการดื่มน้ำดื่ม ยาสระผม สบู่ พวกสารเคมีต่างๆ บนลำธาร น้ำตก ถ้าเราใช้สิ่งเหล่านี้ น้ำตกจะเป็นน้ำตกที่ตายเนื่องจากว่า ในลำธารจะมีสิ่งที่มีชีวิตอยู่เราเรียกว่า กลุ่มวิศวกรผู้สร้างน้ำตก ก็คือ กลุ่มของแมลง หนอนปลอกน้ำ ซึ่งเราใช้งานเยอะๆ หรือการปีนป่าย ก็จะทำให้แมลงกลุ่มเหล่านี้ตายหรือสร้างรังไม่ทัน พอสร้างไม่ทัน น้ำตกก็จะสิ้นๆ เหมือนอย่างน้ำตกที่มีการใช้งานของนักท่องเที่ยวหนาแน่น เลยดูว่าน้ำตกจะไม่สวย เราก็จะปล่อยให้มันกลืนธรรมชาติด้วยการ สร้างและซ่อมแซมตัวเองขึ้น”) และ (ตั้งคำสัมภาษณ์ DamRach_1-13 “นักท่องเที่ยวน่าจะเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ การเตรียมอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตในป่า เช่น ไฟฉาย ผ้าห่ม การแต่งกาย การศึกษาถึงพื้นที่อันตรายหรือไม่อันตรายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว”)

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ท่านได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว	4.10	0.99	มาก	2
2. ท่านมีความสนใจใฝ่รู้ในการแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.04	มาก	8
3. ท่านมีความยินดีในการบริจาคเงินในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในและรอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.82	0.96	มาก	11
4. ท่านมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวคนอื่น	3.77	1.03	มาก	13
5. ท่านมีความกระตือรือร้นในการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.91	1.00	มาก	7
6. ท่านมีความสนใจในข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ในแหล่งท่องเที่ยว	3.86	0.97	มาก	10
7. ท่านมีความสนใจในการเข้าอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	3.68	1.00	มาก	16
8. ท่านมีความสนใจในการเข้าอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	3.70	1.00	มาก	14
9. ท่านมีความสนใจในการเลือกรับประทานอาหารท้องถิ่น	3.79	0.93	มาก	12
10. ท่านมีความสนใจในการศึกษาและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ภาษาท้องถิ่น	3.69	0.90	มาก	15
11. ท่านให้ความร่วมมือในการประหยัดการใช้พลังงานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้าและน้ำ	3.96	0.84	มาก	5
12. ท่านมีความใส่ใจในการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.09	0.80	มาก	3
13. ท่านเลือกที่พักประเภทอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.91	0.80	มาก	6
14. ท่านเลือกรับบริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำเที่ยวเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.87	0.93	มาก	9
15. ท่านเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การถ่ายรูปขณะที่คนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	4.10	0.73	มาก	1

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
16. ท่านสนับสนุนการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.01	0.79	มาก	4
รวม	3.88	0.92	มาก	

จากตารางที่ 4.11 แสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.92$) พบว่า อันดับหนึ่ง มีเคาแฟในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การถ่ายรูปขณะที่คนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.73$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.99$) และอันดับสาม เคาแฟในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีความใส่ใจในการเคาแฟในวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.80$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ว่ากฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติตัวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นข้อกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศรอบเขื่อนคือ กฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวและการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากกว่าขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ การสร้างจิตสำนึกในตัวของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว การออกกฎการห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานในบริเวณน้ำตกของอุทยานแห่งชาติ กฎระเบียบการอาบน้ำก่อนลงบริเวณน้ำพุร้อน กฎระเบียบการห้ามใช้เสียงในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กฎระเบียบด้านการแต่งกาย และกฎระเบียบเรื่องการสิ่งแวดล้อม (ดังคำสัมภาษณ์ DamSri_1-38 “ถ้าพูดถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันดับแรกคือ ถ้านักท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่มากเกินไป เกินความสามารถที่รองรับ กฎเกณฑ์คือ ต้องมีการจำกัดนักท่องเที่ยว ไม่เช่นนั้นพื้นที่จะเสียหาย อย่างตอนนี้ที่นี้โชคดีที่ว่า มันยังเข้ามาไม่เยอะ พื้นที่ยังรับได้ ยังมีการพักพื้นที่ระยะหนึ่ง ถ้าเกิดว่าเข้ามาเยอะมากๆ บ่อยๆ อย่างหลายๆ ที่ที่เค้าเป็นกัน ก็จะไม่ไหวเหมือนกัน ตอนนี้เรายังไม่ได้วางแผนถึงระดับการคำนวณจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่พื้นที่ที่รองรับได้แต่อนาคตต้องมีเรื่องการจัดการด้านตรงนี้ ในเรื่องของการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานแห่งชาตินั้นห้ามยากครับ คนมาแล้วก็ต้องให้ หรือแนะนำให้ไปโซนอื่นแทน เพื่อเป็นการระบาย ทางอุทยานแห่งชาติได้มีกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยส่วนใหญ่จะเขียนเป็นข้อห้ามของกรมอุทยานแห่งชาติไว้ ตามทางเดินน้ำตก ตามระเบียบข้อห้าม แล้วก็มีประชาสัมพันธ์เสียงตามสายตรงนี้ แจ้งตอนเช้า-เย็น ตามเวลาที่กำหนด”) และ (ดังคำสัมภาษณ์ DamSri_1-39 “ส่วนใหญ่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะเน้นในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวโดยจะออกกฎไปบังคับที่แหล่งท่องเที่ยวโดยการไปสร้างมาตรฐานที่แหล่งท่องเที่ยว แต่ในการกำหนดกฎเกณฑ์การเพื่อ

ใช้บังคับนักท่องเที่ยวทางการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดไม่ได้เน้น แต่จะเน้นการสร้างจิตสำนึกในตัว ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปัญหานักท่องเที่ยวแต่งกายแบบบุนึ่งน้อยหม่นน้อย ทางอุทยานแห่งชาติ เอราวัลจึงมีกฎการห้ามโดยให้นักท่องเที่ยวหม่ผ้าหรือใส่ผ้าถุง เพื่อให้เกิดความสุภาพและลดปัญหา เรื่องการข่มขืน การออกกฎการห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานในบริเวณน้ำตกของอุทยานแห่งชาติ เพื่อป้องกันปัญหาขยะและสิงเข้ามาแย่งอาหารของนักท่องเที่ยว หรือบริเวณน้ำพุร้อนก็จะมี กฎระเบียบการอาบน้ำก่อนจึงสามารถลงบริเวณน้ำพุร้อนได้ แต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะมีการจัดระบบ และสามารถควบคุมแหล่งท่องเที่ยวได้ดีและ นักท่องเที่ยวทุกคนที่จะเข้าไปก็จะรู้ว่าตัวเองต้องปฏิบัติ ตัวอย่างไร นักท่องเที่ยวเมื่อเค้าเลือกจะมาเที่ยวอุทยานแล้วแสดงว่านักท่องเที่ยวไม่ได้ต้องการแสง สี แต่ต้องการสัมผัสธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะ ทราบว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร ทางการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดคิดว่าจะจัดทำแผ่นพับเพื่อแจกให้ ความรู้กับนักท่องเที่ยวโดยจะระบุคำเตือน วิธีการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยาน”) และ (ดั่งคำสัมภาษณ์ DamRach_1-25 “การไม่ส่งเสียงดังรบกวนธรรมชาติ เช่น การร้องคาราโอเกะ การห้ามนำของมี นมาเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ การแต่งกาย และการมีจิตสำนึกเรื่องของขยะและการช่วยกันรักษา สิ่งแวดล้อม”)

โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบและ คำแนะนำของเจ้าหน้าที่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวควรมีความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีจิตสำนึกในการดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ทำลาย (ดั่งคำสัมภาษณ์ DamSri_1-47 “ผมจะเน้น เรื่อง ให้ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อุทยานอย่างเคร่งครัด อย่างบางครั้ง หลากๆ คนที่รู้ไม่เชื่อ ฟังก็จะเกิดปัญหา เกิดอุบัติเหตุหรือทำแล้วก็จะติด (อยากให้การปฏิบัติตัว ไม่ว่าจะไปเดินป่า) ตัวอย่างเช่นที่มีข่าวเร็วๆ นี้ คือกลุ่มแพขนงอกคนที่เค้าไปจอดอยู่ใกล้ๆ ตรงบริเวณนั้น เค้าเอา นักท่องเที่ยวเข้าไป เข้าไปโดยไม่มี Safety หรือแม้กระทั่งการระวังเตือนภัย เพราะตรงนั้นมัน อันตราย แล้วไปจุดที่อันตราย พอมันพลัดลงไปก็จะยาก (เกิดปัญหา) ซึ่งไปในจุดที่เค้าไม่อนุญาตให้ ไป”) และ (ดั่งคำสัมภาษณ์ DamRach_1-27 “นักท่องเที่ยวควรมีความชอบเรื่องธรรมชาติกับ สิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกในการดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ทำลาย”)

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการ ปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว

ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ท่านมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทาง ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	4.12	0.77	มาก	1
2. ท่านมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทาง วัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	4.11	0.78	มาก	2
3. ท่านช่วยรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่ง ท่องเที่ยวมากขึ้น	4.10	0.77	มาก	3

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
4. ท่านช่วยรักษาทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	4.06	0.78	มาก	4
5. ท่านช่วยสังเกตและแจ้งเบาะแสนักท่องเที่ยวที่ทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.90	0.78	มาก	14
6. ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับผู้อื่นได้	3.92	0.80	มาก	6
7. ท่านสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนให้กับผู้อื่นได้	3.90	0.82	มาก	8
8. ท่านมีความกระตือรือร้นในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ร่วมกันอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.92	0.80	มาก	6
9. ท่านมีความกระตือรือร้นในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว	3.92	0.83	มาก	9
10. ท่านมีความกระตือรือร้นที่จะเผยแพร่ประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวผ่านโลกออนไลน์	3.87	0.85	มาก	17
11. ท่านอยากเดินทางกลับมาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกแต่เป็นช่วงฤดูกาลอื่น	3.98	0.81	มาก	5
12. ท่านมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.91	0.82	มาก	11
13. ท่านมีความกระตือรือร้นในการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.90	0.79	มาก	15
14. ท่านมีความกระตือรือร้นในการอยากสัมผัสกับเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางใหม่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเดิม	3.91	0.87	มาก	12
15. ท่านมีความสนใจที่จะร่วมบริจาคเงินสนับสนุนเพื่อนำไปอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม	3.91	0.79	มาก	10
16. ท่านจะประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้นักท่องเที่ยวอื่นๆได้ทราบ	3.88	0.80	มาก	16

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความสนใจ			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
17. ท่านจะประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ	3.90	0.78	มาก	13
18. ท่านอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาเส้นทางจักรยานเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.86	0.90	มาก	18
รวม	3.95	0.81	มาก	

จากตารางที่ 4.12 แสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.81$) พบว่า อันดับหนึ่งนักท่องเที่ยวมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.77$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.78$) และช่วยรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.77$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวควรมีความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกในการดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ทำลาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพสามารถสรุปลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ คือ นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวโดยมีความสนใจและชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติประจำท้องถิ่นที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ สนใจและชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีความสนใจและชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการสำรวจ ศึกษาและเรียนรู้เพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ผลของงานวิจัยยังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสามารถวิเคราะห์ได้จากพฤติกรรมด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พิกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยวจะมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนออกเดินทางเสมอ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวก็สามารถระบุถึงความเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้คือ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การถ่ายรูปขณะที่คนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว นักท่องเที่ยวจะปฏิบัติตามกฎระเบียบและ

คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีความใส่ใจในการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และประการสำคัญอีกอย่างที่ใช้ในการพิจารณาลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพคือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหลังการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น พวกเขาจะมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและช่วยรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและสามารถนำความรู้ ความประทับใจไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้แล้วศักยภาพการจ่ายที่สูงก็สามารถบ่งชี้ความเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้เช่นกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถวิเคราะห์ได้จาก

- (1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และ
- (2) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกัน อันตรายต่อนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ทางเดินเท้าที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการเบาบางควรมีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 60 เซนติเมตร	3.53	1.15	มาก	12
2. ทางเดินเท้าที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการหนาแน่นควรมีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 180 เซนติเมตร	3.74	0.91	มาก	11
3. เส้นทางจักรยานควรแยกห่างจากทางเดินเท้าเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเขื่อน	3.78	0.95	มาก	8
4. เส้นทางจักรยานควรมีรั้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของระยะทางทั้งหมด	3.75	0.92	มาก	10
5. ถนนที่แยกจากถนนหลวงเข้าสู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรออกแบบให้รถสามารถวิ่งได้ด้วยความเร็วปานกลางและมีความกว้างพอที่รถสามารถวิ่งสวนกันได้	3.79	0.93	มาก	7
6. ไม่ควร กำหนดแนวถนนผ่านบริเวณพื้นที่ที่ระบบนิเวศมีความเปราะบาง เช่น ตัดผ่านบริเวณที่อยู่อาศัยหรือเส้นทางเดินของสัตว์ป่า	4.03	0.87	มาก	1
7. ที่จอดรถควรแยกประเภทของรถ เช่น ที่จอดรถนั่งส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์และรถจักรยาน	3.82	0.97	มาก	6
8. ป้ายบอกทิศทางควรใช้สัญลักษณ์แทนตัวอักษรเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว	3.76	0.93	มาก	9

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกัน อันตรายต่อนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
9. ป้ายสื่อความหมายต้องชัดเจนไม่ชำรุดและตั้งอยู่ในจุดที่มองเห็นได้เด่นชัด	3.90	1.06	มาก	4
10. ป้ายคำเตือน กฎระเบียบ ควรมีข้อความที่สุภาพ กระชับรัดกุมและชัดเจน	3.94	0.92	มาก	2
11. มีการออกแบบห้องสุขาอย่างถูกสุขลักษณะและมีถังกักเก็บสิ่งปฏิกูลไม่ให้ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบริเวณเขื่อน	3.93	0.99	มาก	3
12. แบบและวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างห้องสุขาควรออกแบบให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.85	0.93	มาก	5
รวม	3.82	0.96	มาก	

จากตารางที่ 4.13 แสดงการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.96$) พบว่า อันดับหนึ่งนักท่องเที่ยวเห็นว่าไม่ควร กำหนดแนวถนนผ่านบริเวณพื้นที่ที่ระบบนิเวศมีความเปราะบาง เช่น ตัดผ่านบริเวณที่อยู่อาศัย หรือเส้นทางเดินของสัตว์ป่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.87$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวเห็นว่าป้ายคำเตือน กฎระเบียบ ควรมีข้อความที่สุภาพ กระชับรัดกุมและชัดเจน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.92$) และอันดับสาม เห็นว่าการออกแบบห้องสุขาอย่างถูกสุขลักษณะและมีถังกักเก็บสิ่งปฏิกูลไม่ให้ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบริเวณเขื่อน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.99$) ตามลำดับ

โดยสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพว่า ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการป้องกันอันตรายแก่นักท่องเที่ยวควรมีการบริหารจัดการสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะของทางเดินเท้า ควรมีความกว้างให้เหมาะสมกับพื้นที่ ลักษณะทางเท้าหรือราวเดินจะต้องเป็นคอนกรีตลายธรรมชาติและให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
2. ลักษณะของเส้นทางจักรยานควรหากเป็นเส้นทางเนินควรเป็นคอนกรีตแต่ถ้าเป็นเส้นทางราบควรเป็นหินคลุก
3. ลักษณะถนนและที่จอดรถคือการนำรถจอดในที่โล่งเพราะถ้าจอดบริเวณใต้ต้นไม้หากเกิดลมแรงต้นไม้อาจล้มทับทำให้เกิดความเสียหายกับรถยนต์ของนักท่องเที่ยวได้ เส้นทางคมนาคมควรเป็นถนน 4 เลนและมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในสองข้างทางอย่างเพียงพอ
4. ลักษณะของทางขึ้นลงเรือจะเป็นกระดานแผ่นเหล็กสั้นลงไปทั้งขึ้นทั้งลงโดยที่มีโป๊ะลอยหากน้ำขึ้นโป๊ะก็จะลอยขึ้นตามน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มคนพิการ ส่วนลักษณะเรือและที่จอดเรือบริการนักท่องเที่ยวจะต้องมีการแบ่งจุดลงเรือและจุดขึ้นเรืออย่างชัดเจนเพื่อความ

ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เรือบริการนักท่องเที่ยวทุกลำจะต้องมีชูชีพที่พร้อมใช้งานและจำนวนต้องเท่ากับจำนวนของผู้โดยสารบนเรือและพนักงานขับเรือต้องมีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการขับเรือโดยได้รับใบอนุญาตขับเรือจากกรมเจ้าท่า

5. ลักษณะห้องสุขาต้องสร้างให้เหมาะกับแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีลักษณะโปร่งและสร้างจากหินโดยออกแบบให้กลมกลืนกันและควรตั้งอยู่บริเวณเนินของลานจอดรถและต้องมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการและห้องน้ำควรตั้งอยู่บนฝั่ง

6. ลักษณะของป้ายเตือนว่าควรจะมีป้ายแสดงทางขึ้นทางลงสันเขื่อนไปท่าเรือเพราะถนนแคบและเป็นเนินเขาและควรมีป้ายเตือนที่บริเวณจากเนินเขาลงไปท่าเรือ ป้ายเตือนควรบอกถึงระดับความเร็วที่เหมาะสมและใช้เกียร์ต่ำ ลักษณะของป้ายควรเป็นป้ายक्रमถนนสามารถให้เห็นได้ชัดเจนมีความสูงประมาณ 5 เมตร สีของป้ายควรใช้สีเขียวถ้าเป็นป้ายบอกอันตรายควรจะเป็นสีเหลืองเพื่อเตือนว่าระวังอันตราย

7. ระบบการลงทะเบียนเข้าพักเพื่อป้องกันอาชญากรรม

8. การมีหน่วยกู้ภัยที่พร้อมช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง การติดตั้งระบบการเตือนภัยทางน้ำ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น เสื้อชูชีพ การจัดทำทุ่นระบุแนวเขตอันตรายของอุทยานแห่งชาติ

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. มีการจัดการลงทะเบียนการใช้พื้นที่อย่างเป็นทางการทุกครั้งก่อนเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่กางเต็นท์	3.84	0.92	มาก	18
2. พื้นที่กางเต็นท์ควรเป็นพื้นที่ราบและกว้างขวางเพียงพอ	3.91	0.89	มาก	3
3. มีการจัดพื้นที่ไว้สำหรับประกอบกิจกรรมกลางแจ้ง	3.85	0.92	มาก	13
4. ห้องน้ำและห้องสุขาควรตั้งห่างจากพื้นที่บริเวณกางเต็นท์อย่างน้อย 15 เมตร	3.90	0.93	มาก	4
5. ร้านจำหน่ายอาหารควรตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก	3.89	0.93	มาก	7
6. การมีระบบการจัดการแยกขยะและทำลายอย่างถูกวิธี	3.94	0.94	มาก	1
7. การมีระบบการบำบัดน้ำอย่างถูกสุขลักษณะก่อนนำไปใช้	3.92	0.92	มาก	2
8. การมีระบบการบำบัดน้ำเสียที่ใช้แล้วเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง	3.85	0.93	มาก	14

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	การแปลผล	ลำดับ
9. ที่จัดตั้งวางอุปกรณ์ม้านั่ง โต๊ะปิกนิก มีการจัดสร้างเท่าที่จำเป็นโดยเน้นประโยชน์การใช้สอย	3.87	0.93	มาก	10
10. อุปกรณ์ม้านั่ง โต๊ะปิกนิกต้องออกแบบให้มีลักษณะกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.84	0.91	มาก	17
11. การติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างควรติดตั้งเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่จำเป็นโดยให้ความสว่างอย่างเพียงพอ	3.89	0.92	มาก	6
12. มีการบริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.84	0.87	มาก	16
13. มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้	3.85	0.90	มาก	12
14. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.89	0.90	มาก	5
15. มีการจัดทำแผนที่เส้นทางและคู่มือนำเที่ยวสำหรับแก่นักท่องเที่ยว	3.88	0.89	มาก	9
16. มีการจำกัดจำนวนความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.86	0.93	มาก	11
17. มีการจัดบริการศูนย์ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.89	1.03	มาก	8
18. มีการบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.85	0.95	มาก	15
รวม	3.88	1.04	มาก	

จากตารางที่ 4.14 แสดงการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 1.04$) พบว่า อันดับหนึ่ง นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการจัดการแยกขยะและทำลายอย่างถูกวิธี เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.94$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการมีระบบการบำบัดน้ำอย่างถูกสุขลักษณะก่อนนำไปใช้เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.92$) และอันดับสาม เห็นว่าพื้นที่ทางเดินที่ควรเป็นพื้นที่ราบและกว้างขวางเพียงพอ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$, $SD = 0.89$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ดังนี้

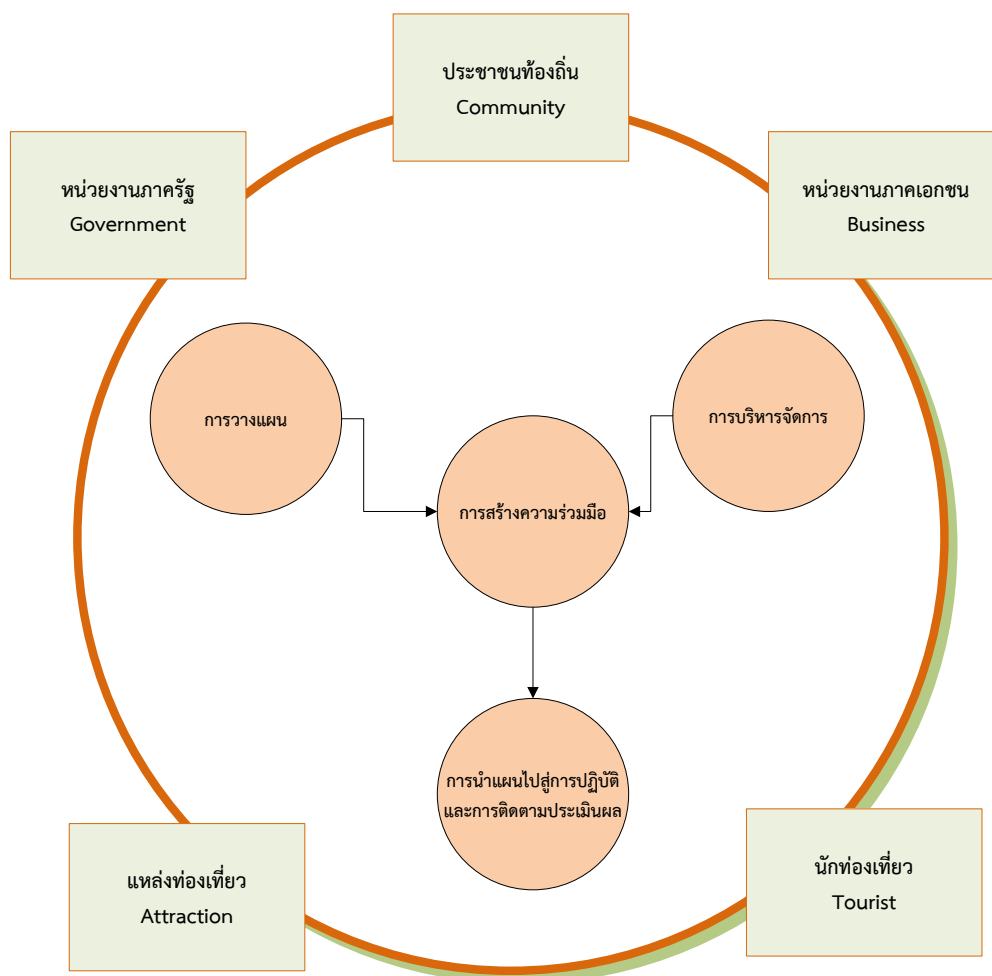
1. ลักษณะบริเวณพื้นที่สำหรับทางเดินที่ควรจะเป็นพื้นที่ราบและเป็นพื้นที่โล่งและเป็นพื้นที่เฉพาะที่จัดไว้เป็นสัดส่วนและควรตั้งอยู่บนพื้นที่เนินสูง
2. ลักษณะของร้านจำหน่ายอาหารควรเน้นความสะอาด การกำจัดสิ่งปฏิกูล มีภาชนะเก็บสิ่งปฏิกูลและมีเตาเผากำจัดและควรนำเสนอรายการอาหารพื้นเมืองให้กับนักท่องเที่ยว
3. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรเป็นศูนย์กลางสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ข้อมูลความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวและเป็นศูนย์ที่มีการบริการร้านค้าขายของที่ระลึกและมีการบริการห้องสุขา
4. ลักษณะของม้านั่ง โต๊ะนั่งควรสร้างจากวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติหรือในท้องถิ่น เช่น ไม้ ไม้ไผ่ และออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
5. ลักษณะของระบบน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคควรมีการผ่านเครื่องกรองก่อนจะนำมาบริโภคเพราะน้ำที่นำมาบริโภคมีต้นกำเนิดมาจากแหล่งน้ำตกและอ่างเก็บน้ำของเขื่อน
6. ลักษณะของระบบไฟฟ้าทางอุทยานแห่งชาติได้ใช้น้ำปั่นไฟฟ้าแผงโซลาร์เซลล์ (Solar cell) ลักษณะของเสาไฟบางพื้นที่จะเป็นเสาเดี่ยวและบางพื้นที่เสาจะมีลักษณะสูง ส่วนระบบไฟส่องสว่างสำหรับที่พักประเภทแพพักควรมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณทางเดินเชื่อมต่อและควรมีเวลาในการปิด-เปิดไฟฟ้า ระบบไฟเรือโดยสารควรใช้ระบบไฟสปอร์ตไลท์
7. ด้านที่พักรูปประกอบการที่พักรวมฝึกอบรมพนักงานที่ให้บริการให้เป็นผู้ซื้อสัตย์ สุภาพบริการด้วยหัวใจ ด้านที่พักรวมมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเหมาะสมและควรกำหนดระยะเวลาปิด-เปิดไฟฟ้า
8. การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลควรเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว โดยใช้รูปแบบของการจัดโครงการรณรงค์ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการกระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันรักษาและดูแลทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวรอบเขื่อนเพื่อรักษาระบบนิเวศทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
10. การบริหารจัดการด้านการเอาใจเปรียบนักท่องเที่ยวคือการแจกแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางกรรเรียนสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อรับเรื่องร้องเรียนและนำมาแก้ไข

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณเขื่อน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยของโครงการวิจัย 3 โครงการย่อยได้แก่ ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเขื่อนบริเวณในเขื่อนประเทศไทยและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย จากการสังเคราะห์งานวิจัยสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 4.2 ในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทยจะต้องประกอบไปด้วยกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5 กลุ่ม พันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ (Government) หน่วยงาน

ภาคเอกชน (Business) นักท่องเที่ยว (Tourist) ประชาชนท้องถิ่น (Community) และแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้จะต้องมีการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนร่วมกันโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน การร่วมมือและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสามารถอธิบายจากการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ (Government) หมายถึง หน่วยงานของรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวรอบเขื่อนโดยทำหน้าที่ออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายและดูแลหน่วยงานภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต สำนักงานเขื่อน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานอุทยานแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เทศบาล
2. หน่วยงานภาคเอกชน (Business) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน เช่น ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการเรือโดยสาร ผู้ประกอบการรถยนต์โดยสาร ผู้ประกอบการร้านค้าและของที่ระลึก
3. นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา การอบรมสัมมนา การพักผ่อน

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนในประเทศไทย

4. ประชาชนท้องถิ่น (Community) หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิทธิในการใช้พื้นที่ป่าและทรัพยากรของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนแต่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าและทรัพยากรจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อควบคุมการใช้พื้นที่ป่าและทรัพยากรของอุทยานแห่งชาติและเขื่อน

5. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัฒนธรรม วิถีชีวิตของมนุษย์ ลักษณะรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการล่องเรือ กิจกรรมการส่องสัตว์ กิจกรรมการดูนก กิจกรรมเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่า กิจกรรมศึกษาแหล่งภาพเขียนยุคก่อนประวัติศาสตร์

โดยกลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) เหล่านี้จะต้องมีบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนร่วมกันโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน การร่วมมือและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน

1.1. กลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ควรมีการวางแผนร่วมกันในการสำรวจความต้องการของประชาชนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มประชาชนท้องถิ่น ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการ ด้านการพัฒนาท่าจอดเรือให้ได้มาตรฐานด้านการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน ด้านการจัดตั้งกลุ่มกรรมการหมู่บ้านเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ดินทำกิน ด้านการให้หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาจัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และด้านการจำกัดจำนวนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โดยหน้าที่ในการสำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวจะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน

1.2. การจัดการพื้นที่ โดยการจัดการพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทย ทางกลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ควรมีการติดต่อประสานงานมายังในท้องถิ่นของชุมชนเพื่อมาปรึกษาหารือ การระดมความคิดเห็นต่อกันกับประชาชนในชุมชนให้มีการพัฒนาชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยทั้งทางภาครัฐและชุมชนช่วยกันเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลของชุมชนจากรัฐบาลไปชุมชนและชุมชนไปยังรัฐบาล เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นร่วมกันทั้งมีการระดมความคิดเห็นในการดำเนินการจัดทำแผนผังพื้นที่ชุมชนให้มีประโยชน์ในการใช้พื้นที่ต่อกัน แต่ก็ต้องอาศัยและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการพร้อมทั้งงบประมาณในการจัดสรรมาให้ได้อย่างลงตัว เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนและยังต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ แต่ในทางภาคการปฏิบัติค่อนข้างเป็นเรื่องยากพอสมควรอยู่ที่จะให้ประชาชนทั้งหลายมารวมกลุ่มกันเพื่อมาระดมความคิดเห็นจึงต้องส่งตัวแทนของแต่ละตำบล อำเภอในท้องถิ่นที่ทางชุมชน ประชาชนท้องถิ่นจะมีการมีการดำเนินการจัดการรวมกลุ่มกันแต่ละชุมชนในการประชุม โดยประชาชนในชุมชนจะดำเนินการเลือกตัวแทนที่มีความไว้วางใจและน่าเชื่อถือได้เป็นตัวแทนให้เป็นคณะกรรมการของหมู่บ้านในการดูแล และเป็นผู้นำของหมู่บ้านได้คัดเลือกไว้แล้วมาเป็นตัวแทนในการประชุมกับภาครัฐ

เพื่อเสนอหาแนวทางในการให้การพัฒนาชุมชน และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจด้านกฎหมาย ระเบียบและแนวทางปฏิบัติให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวแทนที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการในหมู่บ้านจะเป็นศูนย์กลางในการระดมความคิดให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันเข้าร่วมกิจกรรมและมีการพัฒนาชุมชนให้เกิดขึ้น แต่จะไม่มีการจัดตั้งเวทีชุมชนขึ้นมา เพราะทางฝ่ายหน่วยงานรัฐจะดำเนินการเปรียบเสมือนพี่เลี้ยง คอยให้แนวทางและเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารจากทางภาครัฐบาลไปยังชุมชน และจากชุมชนไปยังภาครัฐบาล โดยให้ทั้งสองฝ่ายสามารถดำเนินการเป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกันทางในเรื่องของการเคารพ กฎ กติกา ระเบียบต่างที่ทางกรมอุทยานกำหนดและทางกลุ่มตัวแทนในชุมชนก็สามารถนำข่าวสารที่ได้ไปแจ้งยังชุมชนเพื่อให้รับรู้และปฏิบัติตาม

1.3. กลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ควรมีการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการ

2. ความร่วมมือ

กลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ควรมีการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือของประชาชนท้องถิ่นดังต่อไปนี้

2.1 การให้ความรู้ ด้านการให้ความรู้กับชุมชนทางหน่วยงานของภาครัฐจะมีการเคลื่อนที่ลงพื้นที่ไปยังชุมชนแต่ละชุมชนในจังหวัดโดยจะเชิญตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมการประชุมพร้อมด้วยหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อหาข้อมูลของชุมชนในด้านปัญหาและความต้องการของประชาชนท้องถิ่นมาวิเคราะห์ แล้วดำเนินการหาสาเหตุของปัญหา แล้วนำสาเหตุที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยการนัดประชุมและร่วมปรึกษาหาแนวทางแก้ไข โดยการให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนในรูปแบบของการอบรม การบรรยาย

2.2 การใช้ทรัพยากร หน่วยงานภาครัฐจะมีเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติเป็นผู้ดูแลควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติจะมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตคุ้มครอง เขตให้ศึกษาวิจัย เขตการท่องเที่ยว และเขตการบริการ โดยจะนำกฎหมายและข้อบังคับมาใช้ในการควบคุมทรัพยากรในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ ด้านมาตรการการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและใช้ประโยชน์นั้นทางหน่วยงานภาครัฐต้องสร้างความเข้าใจโดยให้ประชาชนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรในด้านการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน การส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่และไม่สร้างผลกระทบต่อทรัพยากรและสภาพแวดล้อมโดยมีกฎหมายเป็นตัวบังคับ การส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้

2.3 การปกป้องรักษา ในด้านของการปกป้องรักษาพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทย เป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ของเขื่อน อุทยานแห่งชาติ ผู้ประกอบการแพที่พัก ผู้ประกอบการชมรมเรือ และประชาชนท้องถิ่น โดยการจะให้ข้อมูลที่สร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรของพื้นที่บริเวณเขื่อนให้กับประชาชนท้องถิ่นเพื่อการสร้างจิตสำนึกในการรักษาและหวงแหนทรัพยากร วิธีการให้ข้อมูลโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ การลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนท้องถิ่น การอบรมให้ความรู้ การจัดการประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรเพราะผู้นำ

ท้องถิ่นจะช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้และการขอความร่วมมือให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.4 การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การเคารพในความเป็นเจ้าบ้านของประชาชนท้องถิ่นเพื่อการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนท้องถิ่น การเคารพในกฎระเบียบและข้อบังคับของการใช้พื้นที่ป่าและการใช้ทรัพยากรของเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขื่อน โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องออกกฎหมายเป็นตัวบังคับในการควบคุมการใช้พื้นที่ป่าและทรัพยากรของอุทยานแห่งชาติและเขื่อน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าของอุทยานแห่งชาติและการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ใช้กฎหมายและหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

3. การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการการท่องเที่ยว กลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ควรบริหารจัดการดังต่อไปนี้

3.1 การมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัฒนาท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ เครือข่ายภาคเอกชนทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิตของประชาชนโดยคำนึงถึงการใช้อย่างชาญฉลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 การทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด เจ้าหน้าที่เพื่อการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวขณะเดินทางท่องเที่ยว

3.3 การประสานความร่วมมือกันเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ เช่น การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเตือนภัย ความรู้ความเข้าใจในการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเขื่อน คู่มือแหล่งท่องเที่ยว แผนที่และคู่มือนำเที่ยวการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน เพื่อให้ความรู้ในด้านเส้นทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

3.4 การให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

3.5 การติดต่อประสานงานกับชุมชนท้องถิ่นในเรื่องของการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ต่างๆ ในงานการท่องเที่ยวให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เช่น การอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว หลักสูตรพัฒนาผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว การให้บริการตามมาตรฐาน หลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยควรจัดการอบรมทุกปีอย่างต่อเนื่อง

3.6 การร่วมกันในการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณท่าจอดเรือสำหรับนักท่องเที่ยวโดยมีการแบ่งจุดลงเรือและจุดขึ้นเรืออย่างชัดเจนเพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและการป้องกันการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

3.7 การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ดังเช่น (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธุ์และอุดม เขยกิจวงศ์ 2554: 159 - 161) ได้อธิบายว่า การกำจัดของเสียจะต้องมีระบบการกำจัดน้ำที่มีประสิทธิภาพ การบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งตามธรรมชาติ การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลถือหลักการใช้แล้วใช้ซ้ำและเปลี่ยนแปลงการใช้ให้เป็นประโยชน์

3.8 การดูแลและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เช่น การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

3.9 การพัฒนาระบบสาธารณสุขป็นพื้นฐานให้กับชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

3.10 การส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยการจัดสร้างตลาดชุมชนเพื่อเป็นแหล่งขายสินค้าท้องถิ่นและการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

3.11 การให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นในเรื่องของการปกป้องและอนุรักษ์พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อน การใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อนตามที่กรมอุทยานแห่งชาติได้กำหนดพื้นที่แผนผังการใช้ที่ดิน

3.12 การท่องเที่ยวจะต้องรวมตัวกันในการช่วยปกป้องและรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองอย่างเข้มแข็ง

3.13 การติดตั้งป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติทั้งในอุทยานแห่งชาติเขาสก อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว การให้ความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางเดินในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3.14 แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีการอำนวยความสะดวกด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน โดยมีการอำนวยความสะดวกด้าน ศูนย์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยโดยการกำหนดเขตการท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติอย่างชัดเจน การบริการเจ้าหน้าที่นำเดินในเส้นทางศึกษาธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติที่มีความรอบรู้และความชำนาญในเส้นทางเดินป่า

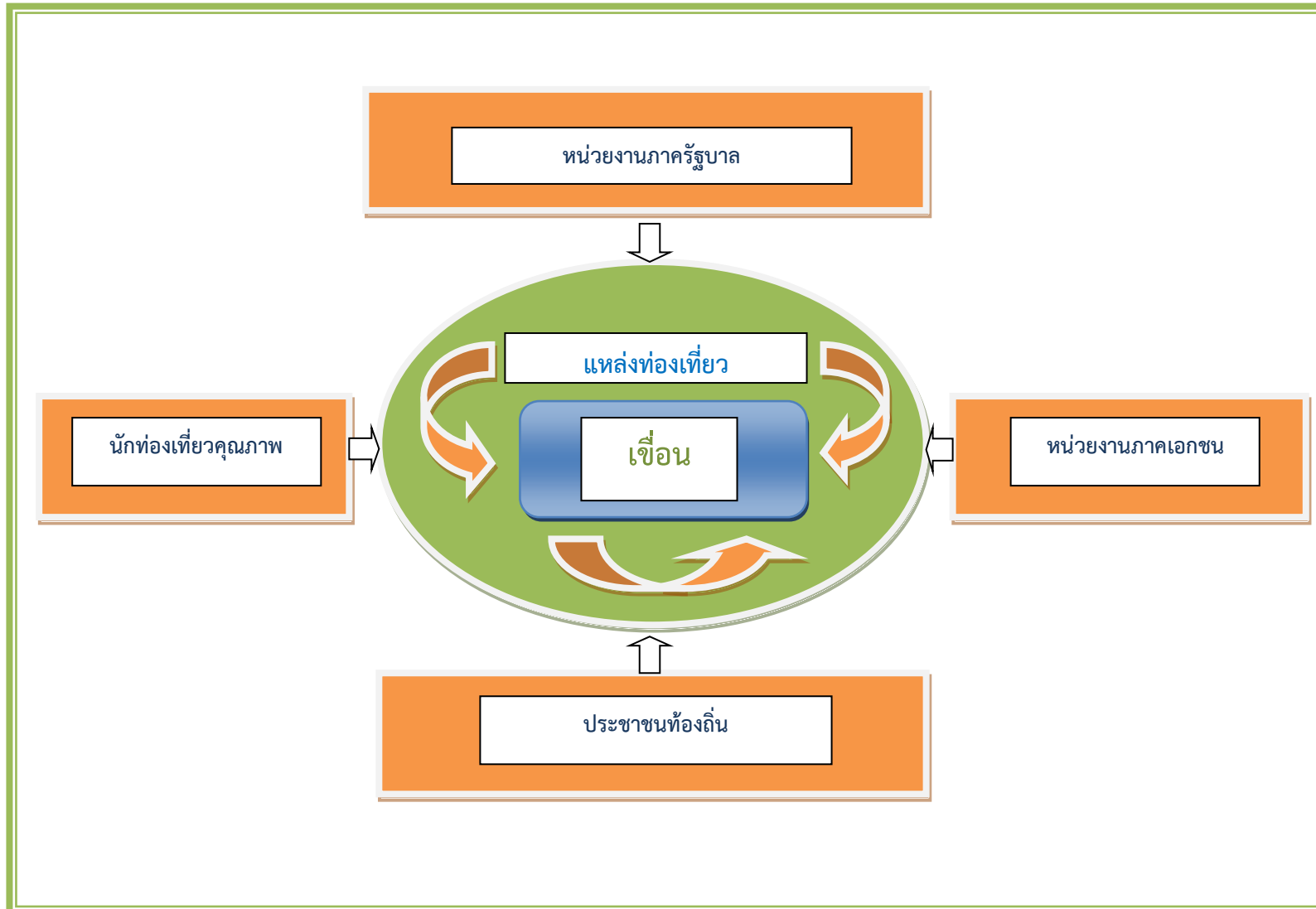
3.15 การบริหารจัดการพื้นที่โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการได้รับรายได้จากการขายของบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในร้านค้าที่ได้จัดไว้โดยมุ่งเน้นการนำของที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาขาย เช่น เห็ดโคน ปลาในเขื่อน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

3.16 การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนโดยการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีอยู่ในบริเวณเขื่อนให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อลดความแออัดของจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณอุทยานแห่งชาติเอราวัณ สันเขื่อน

หลังจากผ่านการวางแผน การร่วมมือและการบริหารจัดการของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5 กลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) แล้วขั้นตอนต่อไปคือขั้นตอนที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานได้เพื่อการนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนในประเทศไทยไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

จากการวิเคราะห์และการสังเคราะห์งานวิจัย (1) ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย รวมถึง (2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย และ (3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย โดยข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนในประเทศไทยได้ดังนี้

ภาพที่ 4.3 การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเชียงใหม่ประเทศไทย

จากการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย พบว่าการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว บริเวณเขื่อนในประเทศไทยจะต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลักดังต่อไปนี้

1. เขื่อน คือ สถานที่หลักที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวโดยงานวิจัยฉบับนี้มุ่งความสำคัญไปที่การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย ซึ่งประโยชน์ของเขื่อนนอกจากการผลิตพลังงานไฟฟ้า การชลประทานเพื่อการเกษตร การบรรเทาอุทกภัย การประมง การคมนาคมแล้ว การท่องเที่ยวก็เป็นประโยชน์อีกอย่างของเขื่อนเนื่องจากความสวยงามสงบร่มรื่นของภายในบริเวณเขื่อนและอ่างเก็บน้ำที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมและพักผ่อนหล่อนใจเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจบริการในชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเขื่อน

ซึ่งเขื่อนที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (2558) ได้ระบุไว้ที่สำคัญในประเทศไทย ประกอบด้วยเขื่อนที่ผลิตการไฟฟ้าจำนวน 14 แห่ง ดังนี้

1.1. ภาคกลางประกอบด้วยเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า 3 แห่ง คือ

- เขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
- เขื่อนวชิราลงกรณ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
- เขื่อนท่าทุ่งนา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

1.2. ภาคเหนือประกอบด้วยเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า 3 แห่ง คือ

- เขื่อนภูมิพล อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
- เขื่อนสิริกิติ์ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
- เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

1.3. ภาคอีสานประกอบด้วยเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า 5 แห่ง คือ

- เขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- เขื่อนสิรินธร อำเภอพิบูลย์มังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
- เขื่อนจุฬาภรณ์ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
- เขื่อนน้ำพุง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
- เขื่อนปากมูล อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

1.4. ภาคใต้ประกอบด้วยเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า 2 แห่ง คือ

- เขื่อนรัชชประภา อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

1.5. ภาคตะวันตกประกอบด้วยเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า 1 แห่ง คือ

- เขื่อนแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

2. แหล่งท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อน จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยโดยศึกษาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเขื่อนศรีนครินทร์ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบริเวณรอบเขื่อนจะเด่นชัดกว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จากผลการวิจัยในโครงการที่ 1 เรื่องค่านิยมและแนวโน้มพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย

ไทย นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบริเวณเขื่อนส่วนใหญ่จะเลือกที่พักประเภทแพที่พักนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ กิจกรรมการเข้าชมในอุทยานแห่งชาติ ดังนั้นการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทยควรมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมการสัมผัสกับธรรมชาติบริเวณรอบเขื่อนและบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีกำลังการใช้จ่ายต่อคนต่อการท่องเที่ยว 1 ครั้งประมาณ 2,001 - 4,000 บาท และเพื่อนร่วมเดินทางท่องเที่ยวคือ เพื่อนและใช้ยานพาหนะส่วนตัวในการเดินทาง ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งบริเวณเขื่อนไม่สามารถเข้าถึงได้ด้วยยานพาหนะประเภทรถยนต์ ต้องอาศัยยานพาหนะประเภทเรือโดยสาร นักท่องเที่ยวหรือ การเดินเท้า เท่านั้น เช่น พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนที่ติดต่อกับพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ อย่างไรก็ตามถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจะได้รับความนิยมมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานอำเภอ ควรนำเสนอส่งเสริมการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เพื่อไม่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ตั้งมาสูญหายไป

3. หน่วยงานภาครัฐ เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ ดังนี้

3.1 การกำกับดูแลและออกกฎหมายในการควบคุมการประกอบธุรกิจของหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการเรือโดยสารนักท่องเที่ยว ให้ประกอบกิจการด้วยความเที่ยงตรงไม่เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

3.2 การออกระเบียบในการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว

3.3 การออกกฎหมายในการควบคุมความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตลอดจนควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น การห้ามดื่มสุราในบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

3.4 การจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการให้กับประชาชนท้องถิ่นและหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อการบริการที่ได้มาตรฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การบริการห้องพัก

3.5 การออกกฎหมายควบคุมการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนและบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

3.6 การเป็นตัวกลางในการประสานประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรในพื้นที่บริเวณเขื่อนและอุทยานแห่งชาติระหว่างประชาชนท้องถิ่นและหน่วยงานภาคเอกชนหรือนักลงทุนเพื่อป้องกันการขัดแย้งในการแย่งพื้นที่และทรัพยากร

4. หน่วยงานภาคเอกชน คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ เช่น ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการร้านค้าและของที่ระลึก หน่วยงานภาคเอกชนมีหน้าที่ในการ

4.1 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานรัฐบาลอย่างเคร่งครัด เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่พักนักท่องเที่ยว กฎหมายเกี่ยวกับผู้ขับขี่เรือโดยสาร นักท่องเที่ยว ตลอดจนการนำนโยบายของหน่วยงานภาครัฐไปปฏิบัติ เช่น ระเบียบการปฏิบัติสำหรับการนำเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติ ระเบียบปฏิบัติสำหรับการขับขี่เรือโดยสารนักท่องเที่ยว กฎหมายการไม่สร้างสิ่งปลูกสร้างบริเวณอ่างเก็บน้ำและพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

4.2 การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีชีวิตท้องถิ่น

4.3 การช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ประชาชนท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเมาสุราของนักท่องเที่ยว การแต่งกายที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว

4.4 การสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนโดยการพัฒนาการบริการให้มีคุณภาพสูง พร้อมราคาสินค้าที่สูงเหมาะสมกับคุณภาพเพื่อคัดเลือกเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

5. ประชาชนท้องถิ่น คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน กลุ่มคนเหล่านี้เป็นเจ้าของพื้นที่ที่ทุกฝ่ายควรเห็นความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนกลุ่มนี้ โดยคนกลุ่มนี้มีหน้าที่ในการ

5.1 ปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับในการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรและพื้นที่ของเขื่อนและอุทยานแห่งชาติ

5.2 การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยว

5.3 การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเพื่อเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว

5.4 การช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ประชาชนท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเมาสุราของนักท่องเที่ยว การแต่งกายที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว

6. นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ คือ นักท่องเที่ยวที่มีความรักและหวงแหนในทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีชีวิตท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว การศึกษากฎระเบียบในการปฏิบัติตัวขณะเดินทางท่องเที่ยว ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่นำชมอย่างเคร่งครัด หลังจากการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเหล่านี้จะไปบอกเล่าความประทับใจในการท่องเที่ยวกับผู้อื่นและนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนซ้ำอีก แต่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ไม่ยอมให้มีการสร้างถนนเพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง เนื่องจากกลัวว่าแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรท่องเที่ยวจะได้รับความเสียหาย ในการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สวยงามต่อไป